

Uredništvo: upravna Ljubljana, Kopitarjeva 6. Telefon 23-61-23-65. Mesečna naročnina 25 lir, za inostranstvo 40 lir. — Ček. rač. Ljubljana 19.630 za naročnine in 10.394 za inserate. Izključno zastopstvo za oglaševanje in izdajanje: UPI B. A. Milano. Reprografski deli v vrhu.

SLOVENE

JULIJ - 1944

30
NEDELJA

Weitere Ausdehnung des feindlichen Grossangriffes in der Normandie

Grossangriff gegen Florenz blutig zusammengebrochen — Erbitterte Kämpfe im Osten — 97 Terrorflugzeuge abgeschossen

DNB. Aus dem Führerhauptquartier, 29. Juli. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Im Westteil des normannischen Landekopfes nahm die Ausdehnung des feindlichen Grossangriffes gestern noch weiter zu. Östlich St. Lo wurden starke örtliche Angriffe bis auf geringe Einbrüche abgewiesen und südlich der Stadt bei Moyon und Villebaudon feindliche Angriffsspitzen im Gegenangriff zerschlagen. Westlich davon gelang es dem Feind unter Einsatz neuer Kräfte nach erbitterten Kämpfen weiter nach Südwesten vorzudringen. Am Westflügel des Landekopfes setzten sich unsere Divisionen im Kampf mit dem stark nachdringenden Feind in den Raum beiderseits Coutance ab. In den neuen Stellungen wurden dann alle feindlichen Angriffe abgewiesen.

Vor dem Landekopf beschädigten Torpedobomber ein feindliches Schlachtschiff von 6.000 BRT schwer.

Schnellboote versenkten in der Nacht zum 27. Juli vor Le Havre zwei britische Schnellboote und beschädigten mehrere andere. Ein eigenes Boot ging verloren.

Im französischen Raum wurden wiederum 189 Terroristen im Kampf niedergemacht.

Das Vergeltungsfeuer auf London dauert an.

In Italien brach der zweite feindliche Grossangriff gegen Florenz blutig zusammen. Mit etwa acht Divisionen rannte der Feind, von stärkstem Artilleriefeuer unterstützt, immer wieder gegen unsere Front an, ohne einen Erfolg zu erringen. Nach schwersten Kämpfen, bei tropischer Hitze, waren die Stellungen am Abend fest in der Hand unserer Truppen. 20 Panzer wurden abgeschossen.

An der übrigen Front beschränkte sich der Feind auf schwächere Angriffe westlich des Tiber und im Küsten-

abschnitt, die erfolglos blieben.

Im Osten wurden heftige Angriffe der Sowjets im Karpathenvorland zum Teil im Gegenangriff abgewehrt.

Östlich des grossen Weichselbogens schiebt sich der Feind mit starken Kräften an den Fluss heran. Ein Übersetzungsversuch über den Fluss wurde vereitelt. Südöstlich Warschau und bei Siedlce dauern erbitterte Kämpfe an. Zwischen dem mittleren Bug und Kauen schlugen unsere Truppen alle Durchbruchversuche des Feindes ab.

Im Abschnitt Kauen-Riga verstärkte sich der feindliche Druck. Trotz zähen Widerstandes der Besatzung drang der Feind in die Stadt Schaulen ein. Nach Mittau vorstossende feindliche Kräfte wurden im Gegenangriff aus der Stadt geworfen.

An der Front zwischen der Düna und dem Finnischen Meerbusen scheiterten auch gestern zahlreiche Angriffe der Bolschewisten. 43 feindliche Panzer wurden abgeschossen.

Schlachtfliegerverbände vernichteten 40 weitere Panzer, zahlreiche Geschütze und mehrere hundert Fahrzeuge.

In der Nacht führten schwere Kampfflugzeuge einen zusammengefassten Angriff gegen den Bahnhof Molodeczno, der starke Brände und heftige Explosionen unter abgestellten Transportzügen hervorrief.

Bei der Abwehr eines sowjetischen Luftangriffes auf die Stadt Kirkenes schossen unsere Jagdflieger 12 feindliche Flugzeuge ab.

Nordamerikanische Bomber griffen bei Tag Orte in Mittel- und Westdeutschland, darunter Wiesbaden und Merseburg, an.

In der Nacht waren Stuttgart und Hamburg das Ziel feindlicher Terrorangriffe. Luftverteidigungskräfte brachten 97 feindliche Flugzeuge, darunter 95 viermotorige Bomber, zum Absturz.

Nadaljnje razširjenje sovražnega velenapada v Normandiji

Velenapad na Florenco se je zlomil v krvi — Ogorčeni boji na vzhodu 97 strahovalnih letal sestreljenih

Führerjev glavni stan 29. julija. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

V zahodnem delu normanskega predmostja se je včeraj še bolj razširil sovražni velenapad. Vzhodno od St. Loja so bili odbiti močni krajevni napadi razen majhnih vdorov in južno od mesta pri Moyon in Villebaudon so bile v protinapadu razbite sovražne napadalne osti. Zahodno od tod je uspelo sovražniku po dovedbi novih sil prodreti po ogorčenih bojih dalje proti jugozahodu. Na zahodnem krilu predmostja so se umaknile naše divizije v borbi z močno pritiskajočim sovražnikom na področje na obeh straneh Coutance. V novih položajih smo odbili vse sovražne napade.

Pred predmostjem so poškodovali torpedni letalci neko sovražno bojno ladjico s 6000 tonami.

Hitri bojni čolni so potopili v noči na 27. julij pred Le Havrom dva britanska hitra bojna čolna ter poškodovali več drugih.

Nek lastni čoln je bil potopljen. Na francoskem področju je bilo zopet v boju ubitih 189 teroristov.

Masčevalni ogenj na London traja še nadalje.

V Italiji se je zlomil v krvi drugi sovražni velenapad proti Florenci. S približno osmimi divizijami je napadal sovražnik, ki ga je podpiral najmočnejši topniški ogenj, vedno znova naše bojišče, ne da bi dosegel kak uspeh. Po najtežjih bojih v tropski vročini so bili položaji zvečer krepko v rokah naših čet. 20 oklepnikov je bilo uničenih.

Na ostalem bojišču se je omejil sovražnik na slabše napade zahodno od Tibere in na obalnem področju, ki so ostali brezuspešni.

Na vzhodu so bili močni sovjetski napadi na Karpatskem predgorju odbiti deloma v protinapadu.

Vzhodno od velikega Vislinega loka rine sovražnik z velikimi silami proti reki. Poskus prekoračenja reke je bil onemogočen. Jugovzhodno od Varšave in pri Siedlcu trajajo še vedno ogorčeni boji. Med srednjim Bugom in Kovnom so odbile naše čete vse sovražne prebijalne poskuse.

Na odseku Kovno-Riga se je ojačal sovražni pritisk. Kljub žilavemu odporu posadke je vdril sovražnik v mesto Siauliai. Proti kraju Jelgavi prodirajoče sovražne sile so bile v protinapadu vržene iz mesta.

Na bojišču med Dvino in Finskim zalivom so se izjalovili tudi včeraj številni boljševiški napadi. 43 sovražnih oklepnikov je bilo uničenih. Oddelki borbenih letal so uničili 40 nadaljnjih oklepnikov, številne topeve in več sto vozil.

V noči so izvedla težka bojna letala osredotočen napad na kolodvor Molodeczno, ki je povzročil močne požare

in eksplozije med odstavljenimi prevoznimi vlaki.

Pri obrambi nekega sovjetskega letalskega napada na mesto Kirkenes so sestrelili naši lovski letalci 12 sovražnih letal.

Severnoameriški bombniki so napadli podnevi kraje v srednji in zahodni Nemčiji, med temi Wiesbaden in Merseburg.

V noči sta bila Stuttgart in Hamburg cilj sovražnih strahovalnih napadov. Profiletalske obrambne sile so sestrelile 97 sovražnih letal, med temi 95 štirimotornih bombnikov.

»V 1« naravnost strahovito

Lizbona, 28. julija. »Leteče bombe niso nobena lahka zadeva, marveč prav resna stvar,« mora začuden priznati v sredo v »Daily Mailu« poročevalec Don Iddon, ki se je po dolgih letih, ki jih je prebil v Združenih državah, sedaj zopet vrnil v Anglijo. V Združenih državah kljub resnemu Churchillovemu govoru in sicer močno cenzuriranih časopisnih poročilih še vedno ne jemljejo dovolj resno »V 1«. Nihče v Združenih državah pa si niti od daleč ne more predstavljati, kakšno škodo povzročajo letеče bombe v južni Angliji. Posebno pomoči je naravnost strahono. Le oni, ki se je ravnokar vrnil iz Londona, ve, kaj pomenijo letеče bombe.

O bojih v Normandiji, na vzhodu in jugu

Berlin, 29. julija. Na invazijskem bojišču so nadaljevale naše čete v četrti južno od Caena s svojimi protinapadi, ki so jih pričele prejšnjega dne. Zavzele so Verriers in s tem izrgale sovražniku po uničenju 45 oklepnikov zadnji ostanek pred tremi dnevi pridobljenega ozemlja, ki ga je dosegel napad nekega kanadskega zbora. V sredo so bili tukaj uničeni štirje kanadski bataljoni. Istočasno je obstreljevalo naše topništvo skupno z lovskimi in borbenimi letalci sovražna žirališča čet in pripravljale položaje ter premagalo na odseku pri Troarnu, kakor tudi ob potoku Odonu prodirajoče sovražne baterije. Nemški izvidniški letalci so opazovali težke eksplozije in prostrane požare posebno na zapadnem robu Caena, kjer so zadeli sovražna skladišča streliva.

Močni britanski odseki, ki so bili zbrani na odseku Orne, so morali zopet preložiti nameravani napad, čeprav so že zaključili svoje priprave. S tem je zopet propadel sovražnikov nameravani napad na britansko-severnoameriškem vojnem področju. Zavezniki so hoteli doseči istočasno napadati z britanskimi in severnoameriški četami. To jim je uspelo le v terek za nekaj ur. Od tedaj napadajo Severnoamerikanci zopet sami in to zapadno od Vire, medtem ko Britanci pri Caenu pod vtisom nemških protisunkov skoraj popolnoma mirujejo.

Zapadno od St. Loja je sunil sovražnik, ki je prodril do ceste St. Lo-Coutance podnevi v obliki pahlače z več močnimi oklepniki in klini, katerim je sledila pehota. Dva klina sta silila proti jugozahodu v smeri proti zgorjema teku potoka Soules, tretji proti zapadu. Močne jate bombnikov so podpirale napadala. Močan topniški ogenj pa je nasprotno pomagal branilec. Vedno znova so dobro in hitro nameščene baterije in energični protinapadi zadržali prodirajočega sovražnika. Proti večeru so nemške čete bistveno zavrele gibanje sovražnih sil proti jugu na področje Bois de Soules; končno so bile južno od tega gozda zadržane. Severnoamerikanci, ki so prodirali od Marignyja proti jugozahodu, so naleteli pri Cerisyju in Savignyju, kakor tudi severno od tega kraja ob državnici cesti 172 na ogorčen odpor. V sem in tja valujoših bojih je bil sovražnik tudi tukaj ustavljen. Nadaljnji protinapadi nemških rezerv so tukaj v teku.

Tretji sunek, izveden od Marignyja proti zapadu, ki je imel nalogo, da sune v bok nemškimi oddelkom na področju pri Periersu, je bil že nekaj sto metrov po zapustitvi pripravljanih položajev krvavo odbit. Pod varstvom bočnih oddelkov so se umaknile nemške čete iz področja pri Lessay-ju za tri kilometre proti jugu na nove odporne erte. Istočasno s svojimi napadi zahodno od Marignyja so sunili Severnoamerikanci na odseku St. Lo-Caumontu proti tamkajšnjemu nemškemu naprej širilemu bojnemu robu, da bi zmanjšali nevarnost sunkov v vzhodni bok z odbitimi nemških čet. Sovražni napadi, izvedeni pri Notre Dame d'Elle-u, pa so bili odbiti pod visokimi izgubami za sovražnika.

Sovražnika, ki je vdril med St. Lojem in Le Mesnil-Vigontom na približno 12 km širino in 14 km globino, ogrožamo še nadalje od obeh bočnih strani. Zaradi tega ogražanja so skušali Severnoamerikanci razširiti v zgodnjih petkovih urah svoje vdorne področje proti jugozahodu. Ob potoku Soulesu izvedeni napadi pa niso dosegli nameravanih ciljev. Boji so postali podnevi vedno silovitejši. Nemške čete, ki so v petek dopoldne uničile že 27 sovražnih oklepnikov, so zvišale število severnoameriških oklepnikov voz na 75. Sovražnik je s tem izgubil od pričeta svojega napada v terek preko 150 oklepnikov.

Položaj na italijanskem bojišču se je v teku četrtka zelo malo spremenil. Na področju med obalo Ligurskega morja in izlivom Elze, ki teče v reko Arno, je prišlo le do skromnega bojnega delovanja.

Težišče bojev je bilo tudi 27. t. m. južno od Florence. Po hudih in visokih izgubah, ki so jih utrpeli Britanci prejšnjega dne, so napadli le še posamezne dozdevno ugodnejše točke, pri čemer pa so imeli zopet občutne izgube, ne da bi dosegli tudi najmanjši uspeh. Slabši sunki severozahodno in vzhodno od San Casciana so se izjalovili že na predpolju nemških položajev. Močni napadi, ki so bili izvedeni z ogromnimi silami južno od Strade in Chiantija proti Monte Moggiu, so bili že v precejšnji oddaljenosti pred nemško glavno bojno erto razbiti. Številnejši oklepniki sunki pri Chiochiu in proti nemškim položajem na Poggio Mandorliju so bili tudi brezuspešni.

Zjutraj 28. julija je pričel sovražnik po izpolnitvi svojih oddelkov in po dovozu novih čet s svojim napadom na širokem bojišču, ki je imel tokrat za cilj prodor do Florence. Posameznosti o poteku teh bojev še nimamo.

Na odseku severno od Arezza so se omejili Britanci pri naraščajočem topniškem delovanju na številno izvidniške sunke, ki pa so bili povsod odbiti.

Na vzhodnem bojišču so dosegli močnejši oddelki boljševikov v zadnjih dneh več globokih vdorov. Vendar so jim nudili nemški oddelki najgoročnejši odpor na širokih odsekih. Ker se je sovražnik ojačal in napadal boka nemških oddelkov, se je odločilo nemško vojno vodstvo za radikalno skrajšanje bojne erte. Sovražniku prepustili kraje in mesta so po uničenju vseh vojno važnih naprav izpraznili. Poleg Narve, o kateri so Sovjeti sami priznali, da je bila dobesedno vržena v zrak, je nudil Bialystok šolski primer za potek takih ukrepov. Ko je sovražnik udrl 26. t. m. v mesto, so bile umaknjene že vse zaloge. Z izvrstnim in razumevanja polnim sodelovanjem med oboroženo silo, civilno upravo, gospodarstvom in državnimi železnicami je uspelo odpeljati 4000 vagonov z dragocenimi živilci in industrijskimi izdelki. V varstvu bojišča so tehnični oddelki imeli šest polnih dni časa do zapovedanega izpraznitvenega termina ter so mogli uničiti vojaške naprave in gospodarska podjetja do temeljnih zidov.

Slično kot pri Narvi in Bialystoku so izvršili pionirji in začetnice tudi na drugih odsekih svoje delo prav temeljito. Nova bojna erta se opirajo v Galiciji na Karpatsko predgorje, na San in srednjo Vislo. V svoj južni del so sprejele Jovsko posadko, ki je kljub najtežjim napadom z vseh strani dobila zvezo proti jugovzhodu po uspelem proboju.

Južno od Lublina so morali prestati nemški oddelki ogorčene boje, ker so ščitili prot svojim tovaršem, ki so se umikali proti Visli in katere so napadali Sovjeti od juga in vzhoda. Severno od Lublina so najprej pritisnili Sovjeti proti zahodu. Ko so bili tamkaj zadržani, so se obrnili zopet proti severu. Kljub vsem izgubam pa je tukaj napadajoči sovjetski oklepniki armadi uspel le en krajevni vdor.

Zaradi izravnavanja bojišča med srednjo Vislo in Njemnom pa je bilo treba izprazniti Brest-Litovsk. Potem ko je posadka odbila dva napada po tisoč mož in ko je kot zadnje bilo uničeno letališče, je prodrli proti zahodu obkolitveni oddelki, ki so ga tvorile tri sovražne divizije. Tukaj in pri bojih za Bialystok je bil razdejan 401 sovjetski oklepnik. Na ostalih težiščih južnega in srednjega odseka so bile sovražne oklepnike izgube istotako visoke. Pri Lvovu in ob Sanu so razdeale nemške čete preko 30, na odseku Lublin-Visla 38 in na področju Grodno-Kovno okrog 60 sovjetskih oklepnikov. Pri Kovnu so napadli boljševiki le s šibkejšimi oddelki. Dalje severno pa jim je uspelo prodreti iz področja severozahodno od Poneviča z dvema klinoma proti jugozahodu in jugu. Tukaj so sedaj v teku hudi boji s sovražnimi oklepniki in izvidniškimi oddelki.

Med Dvinskom, kjer so nemške čete razdeale vse moslove in ceste, in Peipskim jezerom pa pritiskajo Sovjeti stalno s pehoto, oklepniki in borbenimi

letalci. Vsi prebijalni napadi pa so se izjalovili ob zelo visokih izgubah za sovražnika.

Težišče teh napadov je ležalo zahodno od Ostrova, kjer je neka nemška pehotna divizija v sodelovanju z letalstvom obdržala svoje položaje v polnem obsegu. Pri teh bojih je dosegel poseben uspeh bojni oddelk pod vodstvom majorja Buscha, ki je bil sestavljen iz prvega bataljona četrtega grenadirskega polka in drugega oddelka pehotnega polka 32; ta je v borbi proti trem divizijam, ki so jih podpirali oklepniki in borbeni letalci, onemogočil sovražno proboje na »raznih« mestih. Jugozahodno od Narve napadajoči boljševiki niso uspeli ob odločnem odporu nizozemskih prostovoljcev orožja SS, ki so po običajni številnejši vdorov krvavo odbili vse napade. Nemško letalstvo je poseglo v razbremenitev oddelkov vojske v boje na kopnem. Uničilo je 71 oklepnikov, 400 vozil in sestrelilo v letalskih bitkah 36 sovražnih letal. Poveljnik skupine major Rudel, odlikovanec hrastovih listov z briljantni meči k viteškemu križu Zvezdnega križa, je odletel v 2100. in stotnik Kislich, skupinski poveljnik neke jate borbenih letal, v 1000. poletu proti sovražniku.

Nauk iz 20. julija

Danes je poteklo že deset dni od atentata na Führerja. V tem razmeroma kratkem času se je zgodilo marsikaj važnega, v celoti skrajno neugodnega za neznanost zarotniško skupino. Zarotniška skupinica je bila v najkrajšem času uničena, nemški narod pa se je še tesneje združil okoli Führerja, mu izrekel velikansko zaupnico ter doživel v sebi nov zalet za zmogovito nadaljevanje vojne tako na bojiščih, kakor tudi na notranji fronti, kjer hoče totalno napeti vse svoje sile za doseg svojega glavnega sedanjega cilja: zmage. Največji tolmač nemškega ljudstva je bil državni minister in opolnomočenec za totalno mobilizacijo dr. Göbbels, ki je v svojem velikem govoru poročal o dogodkih dne 20. julija in se v imenu nemškega naroda zahvaljal Previdnosti, da je vzela Führerja v svoje milostno varstvo, obljubil, da bodo ljudje drug drugega prekašali v ljubezni in zvestobi. O Führerja in v zupanju v njegovo zgodovinsko poslanstvo ter napovedal, da bodo sovražniki z novimi nemškimi orožji kmalu postavljeni pred nova dejstva.

Kakor je povedal dr. Göbbels, je rešitev Führerja pravi čudež. Nad njim res lebdí neka višja sila. To dejstvo se kot rdeča nit vleče skozi vse njegovo življenje. V zadnji svetovni vojni je bil ponovno ranjen, je skoro oslepel, bil monakovskem pohodu je bil zopet ranjen, pozneje je bilo poskušeno nanj več atentatov in nobeden ni uspel. Višek v tej verigi čudežnih rešitev pa pomeni brez dvoma sedanj poskus atentata na njegovo življenje, ko je edino Führer kljub silni eksploziji ostal skoro popolnoma nepoškodovan. To je gotovo znak, da ima neka višja sila s Führerjem še svoje posebne namene in da je s tem tudi milostna nemškemu narodu v času sedanje strahotne vojne, ko gre res za vse.

Ta sam po sebi sicer zelo temen dan je dal nemškemu narodu mogočen vzgon. Nemški narod se je svojega Führerja še bolj oklenil, stranka in vojska sta se bolj zbližali, nezdavri bacili so bili iztrebljeni in v celni Nemčiji se ni našel človek, ki bi pomislil neznanostno skupnico nezadovoljencev, ko je prešla svoje plačilo. Po tem poskušnem atentatu tudi ni bila prelita niti kapljica krvi, razen krvi zarotnikov, ki so se ali sami sodili, ali pa jih je zadela pravica sodba naroda.

Zarotniki in njihovi zunanji pomagači so se torej zelo vračunali. Zmotili so se v svojih sklepkih, ker niso bili povezani z ljudstvom in ga zato niso poznali. Dosegli so prav nasprotno učenje, kot so jih pričakovali. Nemški narod je šel še bolj vase in hoče dati iz sebe vse, kar ima, samo da bi zagotovil čim silajnejšo zmago nemškega orožja. Pri tem se dobro zaveda, da bo borba še trda. Dr. Göbbels je sam dejal: »Mi moramo biti skozi pekel odporov, obremenitev in nevarnosti, preden dospemo na koncu poti v svobodo in na čisti zrak.« Ljudstvo pa bo zlasti po 20. juliju vse to še večjim zaagonom storilo, ker se sedaj še bolj zaveda, kaj mu pomeni Führer in njegovo odločno, neomajno ter modro vodstvo.

Sedanja borba pa ni samo borba za ohranitev nemškega naroda, temveč borba za lepšo bodočnost vseh evropskih narodov. Tudi ti narodi morajo prav sedaj dati od sebe vse za doseg lepše bodočnosti, ki jo lahko danes dosežejo samo na ta način, da si jo priborijo. Tudi Slovenci smo, dasi smo majhni, vrženi v to borbo, na katero sicer nikakor ne moremo odločno vplivati, lahko pa po svojih skromnih močeh v njej sodelujemo in zlasti na svojem področju onemogočimo temne boljševiške sile. Precej slovenske mladine je v slovenskem domobranstvu, še vedno pa je tudi precej ljudi, ki se ne morejo odločiti in stoji ob strani ter prisluškujejo vsem mogočim agitacijskim geslom od zunaj ter jih širijo dalje. Zato je dolžnost vseh Slovencev, da strnejo vse svoje zdrave sile ter odvržejo od sebe vse, kar bi moglo škodovati narodnim koristim. Časi so resni, ker sedaj gre za obstoj Evrope in njenih narodov, med katere se s ponosom prištevamo tudi mi!

K bojem v Normandiji. Debele črte so železnice, pikčaste črte glavne ceste.

»Nemčija bo spregovorila odločilno besedo«

Iz komentarjev k velikemu dr. Götterboveru govoru

Berlin, 28. julija. Veliki pomembni govor državnega ministra dr. Götterbovera o dogodku 20. julija in o totalni mobilizaciji vseh sil, je naletel v vsem evropskem in izvenevropskem časopisju na močan odmev. Do sedaj so znane naslednje izjave:

Helsinki, 27. julija. Vse finske časopise prinaša govor na prvem mestu. »Helsingin Sanomat« piše o hitri in popolni likvidaciji poskusa upora ter o posledicah, ki jih je izvedel iz tega nemške državno vodstvo, ter nadaljuje: V Nemčiji so sedaj odstranili poslednje ostanke starega sistema in to tudi v vojski. Zunanji znak za to je na primer uvedba narodnosocialističnega pozdrava v vojski. Daljnosežnega pomena so tudi ukrepi o totalni mobilizaciji vseh sil, ki so bili izvršeni na narodnosocialistični podlagi. Četudi je bil izvršen atentat na Führerja le od neke majhne brezpomembne klike, vendar je dovedel do velike koncentracije sil vojnega potenciala. Dr. Götterbover je bila poverjena izvedba totalne mobilizacije zato, ker je bil že od nekdaj njen zavornik.

Tokio, 28. julija. V zvezi z govorom dr. Götterbovera pripominja časopis »Tokio Shimbun«, da je tudi za Japonsko ta čas primeren, da izvede totalno mobilizacijo. Časopis meni nadalje, da dokazuje imenovanje dr. Götterbovera za državnega opolnomočenca za totalni poseg v vojnico, da bi različne stvari, ki jih preizkušajo

oziroma reorganizirajo v Nemčiji, v enaki meri veljale tudi za Japonsko. Bliskoviti ukrepi po ponesrečenem atentatu na Führerja in takojšnje odločno delovanje nemškega vodstva, so dober nauk.

Zagreb, 28. julija. Vse hrvaško časopise prinaša podrobno govor dr. Götterbovera ter še enkrat podčrtuje najvažnejše odstavke. »Nova Hrvatska« imenuje reakcijo nemškega naroda na 20. julij, moški in odločen odgovor, izraz volje, ki bo dovedla nove sile končnemu boju Nemčiji.

Beograd, 28. julija. Srbsko časopise se nahaja vse v znamenju Götterboverga govora, ki ga prinaša pod velikimi naslovi. »Novo Vreme« posveča svoj uvodnik osebnosti dr. Götterbovera in njegovih Berlinčanov. To je nekaj gigantskega, kar je storil dr. Götterbover, mož organizatorične genialnosti, na razvalinah Berlina, kako je spremenil to milijonsko mesto v organizem, ki vključuje vsem težkočam živi in dela. Globoko prepričanje o duševni sili nemškega naroda ter njegovo zavedanje oborožitvenih uspehov, ki je govorilo iz govora državnega ministra, nudi solidno podlago v vero na gotovo in dokončno zmago. Poleg totalne mobilizacije vseh sil nemškega naroda nastopa tudi totalen duh, ki se pojavlja v Berlinu ter v vsej Nemčiji. »Obnova« imenuje dr. Götterbovera zagovornika Evrope. Izkušstvo uči, da slede njegovim besedam tudi vedno dejanja.

Poslednji izhod po angleški izdaji

Stockholm, 28. julija. Potem ko je uvidela poljska begunska vlada po pogovoru, ki jih je imel Mikolajczyk s Churchillom in Edenom, da se London niti najmanj ne bo zavel za begunsko Poljsko, se je odločila, da gre v Moskvo ter da tam sama zastopa svoje stvar v Kremlju. Mikolajczyk spremlja na njegovi poti v Canoso zunanji minister begunske vlade Romer ter Stanislaw Grabski. To odposlanstvo upa, da bo odstranilo spor, pri čemer upajo ovidno na Romerjev vpliv, ki je bil leta 1942-1943, pred prelomom sovjetsko-poljskih odnosov, veleposlanik v Moskvi. Grabski pa je bil eden od podpisnikov dogovora v Rigi med Poljsko in Sovjetsko zvezo v letu 1921.

Reuter, ki prinaša poročilo o potovanju Poljakov v Moskvo, izraža svoje upanje, da je še možno v poslednji uri priti do sporazuma. Če trdi Reuter nadalje, da je Mikolajczyk sam predlagal to pot v Moskvo, potem je to žalosten poskus, prikriti resnico, da namreč Poljakom potem, ko jim je londonska vlada odrekla svojo pomoč, ni preostalo nič drugega, kot da sami uredijo zadevo, Angleško časopisje trobi v isti rog kot Reuter ter najtopleje pozdravlja odločitev londonskih Poljakov, istočasno pa piše, da je njihovo potrebno, da se Mikolajczyk in njegovi pristaši sporazumejo s poljskim svetom, ki so ga ustanovili v Moskvi. »Daily Mail« begunskim Poljakom še enkrat jasno pove, da ne bosta niti angleška, niti ameriška vlada podpirali Poljakov v kakršnem koli političnem vprašanju, če bi to vplivalo na dobre odnose med obema anglosakskima državama ter Sovjetsko zvezo. »News Chronicle« pa opozarja londonske Poljake, da nimajo nobenega drugega izhoda iz slepe ulice, kot da se sporazumejo s poljskim svetom. V ostalem pa obtožuje ta časopis begunsko Poljsko, da so si zaradi svoje neenotnosti sami krivi teh težkoč ter da Anglija zaradi njih nikakor ne more skloniti svojih odnosov v Moskvo. Z ničemer ne bi mogli Angleži označiti svojo slabost napram Sovjetom v toliki meri, kot pa so to storili sedaj v tem primeru. To je torej preostalo od angleške veselite, ki se je proglasila nekoč za velikopotezno zaščitnico malih narodov!

Ukrepi za totalni poseg v vojnico

Berlin, 29. julija. V sporazumu z opolnomočencom za totalen vojni poseg dr. Götterbovera je izdal Gauleiter Sauckel kot generalni pooblaščenec za delovne sile posebno odločbo o zaposlitvi delovnih sil v dozdavnih namošenskih odnosih. Na podlagi tega odloka je treba prekiniti do 15. avgusta 1944 vse dozdavne delovne odnose. Po tem terminu bodo vsi oni, ki se ne prijavijo, brezobzirno kaznovani.

Berlin, 29. julija. Z odločilnega mesta kažejo na to, da je možno izvesti izvedbo obsežnih nalog, katere bo odredil dr. Götterbover kot opolnomočenec za totalni poseg v vojnico, le s podporo vsakega posameznega državljanca. Za pošiljanje praktičnih nasvetov za posamezne ukrepe je na razpolago vojna pošta številka 09000. Na ta naslov se lahko pošiljajo brez poštnine vsi načrti in iniciativa za totalen poseg v vojnico.

Kominterni še obstoja

Ženeva, 29. jul. Neko doslej neznan izjavo bivšega člana sovjetske nakupovalne komisije v Washingtonu stolnika Viktorja A. Kravčenko, ki je pred nekaj

meseci podal ostavko na svoje mesto v Washingtonu, razširja sedaj irski časopis »Leader«. Po tej vesti je izjavil Kravčenko, da ni ruski narod nikoli veroval v razpust kominterne. Kominterni obstoja v resnici še nadalje, le v drugi obliki in dela z drugimi metodami. Na mesto časopisa komunistične internacionale »Komintern« je sedaj stopil novi časopis »Vojna i raboči klas«, ki daje ton in politiko za komunistične stranke, ki delajo izven Sovjetske zveze.

Avstralske izgube

Sanghaj, 28. julija. Kakor sporočajo uradno, znašajo skupne izgube avstralske armade, mornarice in letalstva do 31. marca t. l. 81.260 mož.

To je vsekakor visok krvni davek, ki so ga morali plačati Avstranci do marca t. l. za angloameriško vojnico. V tem številu pa še niso vračunane relativno najvišje izgube, ki so jih utrpeli Avstranci ter ostali od angloameričanov v vojnico potoženi pomožni narodi od marca t. l. na italijanskem bojišču.

Odslej so naše nove telefonske številke: 23-61, 23-62, 23-63, 23-64, 23-65

SPORT

SK Ljubljana in SD Izток pozivata igralce svojih I. moštev, da pridejo danes, v nedeljo, dne 30. t. m., ob pol 17 za gostovanje na igrišče Ljubljane. Obe moštvi bosta odigrali med seboj ob 17.30. trening tekmo. Vabimo prijatelje nogometne igre, da pridejo na tekmo!

Vsem sorodnikom in znancem sporočamo žalostno vest, da se je 28. julija smrtno ponesrečil pri svojem delu naš preljubi oče, mož, brat, stric in svak, gospod

Ciril Nastran

posestnik v Radomlju

Blagega pokojnika priporočamo v tople molitve in lep spomin.

Radomlje, Ljubljana, dne 29. julija 1944.

Zalujoči:

Franciška roj. Okorn, žena z otroki: Borica, Danica, Ivan, Dragica in Cirilček; Ivan, brat; Minka Ravninar, sestra in ostalo sorodstvo.

Konec komunistične »idile« v Beli Krajini

V bojih okrog Metlike in Soče je padlo več sto komunističnih tolovajev

Ves čas po kapitulaciji badoljevcev so imeli komunisti v Beli Krajini popolno oblast. Ni čudno, da so si zato prav tukaj ustvarili vse osrednje urade, razna skladišča, tiskarne in bolnišnice. Vsa Dolenjska je imela v Beli Krajini tisto nesrečno ognjišče, odkoder so letelo pogubonosne iskre komunističnih nasilstev in lažne agitacije. V Beli Krajini je bila cela vrsta izbranih komunističnih tolp, ki so odhod hodile na svoje roparske pohode po Dolenjski in še dalje. Med temi so: Zumberški odred, Belokranjski odred, zapadno Dolenjski odred. Pred novomeškimi domobranci so varovale Belokranjsko »sovjetsko republiko« Ljubljanska, Cankarjeva in Stajerska brigada. Okrog Podgrada, Dolja, Lakovnice in Gabrja so si zgradili komunisti zelo močne utrdbe iz kamnja, tramov in celo iz betona. Razumljivo, da novomeški domobranci z enkrat niso mogli s svojimi silami prebiti vseh teh utrd in rešiti Bele Krajine komunističnega nasilstva. Pač pa je bila vlada tolovajev v Beli Krajini močno omejena v zadnji ofenzivi, ki je prišla od hrvaške strani.

Vse, kar so pustili badoljevci, so komunisti zvozili v Belo Krajino

V Radatoviču so si navlekli komunisti ob razsulu savojške Italije velike količine streliva in od tam so se zalagale komunistične tople. V Sekulčevu so si zgradili velike bolniške barake, vendar so bile pri zadnji ofenzivi v Belo Krajino premajhne, da bi mogle sprejeti vse ranjence, ki so jih morali neprestano prevajati v Gorski Kotar. V vasi Kastu so zbrali komunisti večje količine različenega blaga, ki so ga potem pošiljali na vse strani. Prav tako so imeli tam tečaje za poglavarje v svojih tolpah. Tu di ROC (rajonski obveščevalni center) je bil v tem kraju. Bela Krajina je zalagala komuniste tudi z vsemi obrtniški izdelki. Tam so si uredili kovačnice, usnjarno, krojašnice in čevljarstvo delavnice in celo pekarno.

V zvezi s krhkom so prišle zadnje čas iz komunističnih vrst tele zanimive vesti. Kot je bilo že poročano so domobranci pred nedavnom pri Zumberku zaplenili komunistom 20 voz raznega blaga med drugim 5000 kg moka. Ko so se komunisti vrnili, so bili zelo razburjeni. Strahovito tepene tople že preje niso imele več nobene vojaške morale, še huje pa je bilo, ko niso dobili svojih obrokov hrane. Komunistični funkcionarji so skušali moštvo utajiti, da je prišel njihov magacin domobrancem v roke. Intendant je govoril ljudem, da bo čez nekaj dni spet dovolj kruha, in naj malo potrpijo, ker je glavni pek odpovedal.

V Beli Krajini je bilo središče Komunistične partije

Od vseh ustanov najvažnejša pa je bila v Beli Krajini vsekakor centrala KPS in pa glavno tolovajsko poveljstvo. Naselilo se je v Rutečni vasi, kjer so se mudili poglav. Kidriča tudi Rozman, vrhovni poglavar, nadalje njegov vojaški svetovalec Avšič, sodnik Rus, Stante in pa Koček. Da bi bila gospoda varna se je obdela s stražo 800 partijev, ki so jih prav v zadnjem času potegnili iz brigad. Seveda so ti odnesli s seboj iz brigad tudi najboljše orožje. Rutečno vas si je izbralo za svoj sedež tudi glavno tolovajsko sodišče in tiskarna za bone ter ostalo »tehniko«, kakor imenujejo komunisti svoje tiskane laži. Tudi sedež VOS-a, slovenske GPU, je bil v Beli Krajini. Vodil je te posle Kraiger.

V začetku so imeli komunisti za svojo prestolnico Črnomelj. Po njem je jezdarila, kot smo poročali, Kidričeva milostliva v spremstvu svojega tovariša sluga. Toda tisti časi so že precej daleč in glavni komunisti so si morali poiskati, čeprav manj udobno, pa zato vendar nekoliko bolj varno zavetje na deželi.

Da ljudje ne bi vedeli, kaj gosposki »tovariši« jedo...

Zanimivo je, da so si znali komunistični poglavarji varovati svojo priljubljenost med prebivalstvom. Nikdar se ni primerilo, da bi za svojo štabno kuhinjo pobirali živež tam, kjer se je imel kuhati in pripravljati. Vse to so morali dobaviti tolovajski oddelki iz precej oddaljenih krajev. Na ta način so se rdeči gosposke zavarovali pred nadzorstvom, česa vsega je treba za ljudi, ki so vrgli v svet geslo »žrtve morajo biti«, zanje pa velja »žrtve mora biti« Obenem pa so ljudje gospodo veliko lepše gledali, ker ni njim samim napravila nobene škode, ampak živela na račun drugih krajev.

Kot vidimo so imeli komunisti v Beli Krajini res lepo, mirno, idilično življenje. V miru so lahko pripravljali nakane, kako bi spravili ves narod pod svojo oblast, pa četudi za ceno potokov krvi. Glavno je, da bi komunistična gospoda ne stolovala in ne uživala vedno »raja na zemlji« le v Rutečni vasi, niti v Črnomlju, ampak v Ljubljani. Morda bi si pri kominterni s svojim krvavim delom, če bi imelo uspeh, zaslužili komlarski stolček celo v kakem pomembnejšem mestu na zemeljski obli kjer koli že.

Prekrižani načrti

Vse te sanje pa so bile seveda račun brez krmarja. Že pred časom smo poročali, da je v Novo mesto prišla novica, kako so morali komunisti pri ofenzivi s hrvaške strani bežati iz Metlike in iz Soče. Sedaj se prišle tudi podrobnejše vesti o komunističnem porazu v Beli Krajini. Deležni sta ga bili predvsem dve »diviziji« hrvaških komunistov in sicer sedma ter 34. Cilj pohoda teh dveh divizij v Belo Krajino naj bi bil, kot je dejal komendant komunističnega korpusa »Večec«, prisilna mobilizacija vseh za orožje količinski sposobnih ljudi v Beli Krajini in Zumberku. Nadalje naj bi komunistična vojska pokončila vse skrivneče, ki so si v Beli Krajini ustvarili ne-

kaj čet, da bi se tako lažje rešili pred komunističnim masševanjem. Ti oddelki štejejo le 30 do 40 ljudi, je pa tudi močnejša skupina, ki šteje 200 mož. Vsi ti bi se seveda radi prebili proti Novemu mestu k domobrancem, pa, kot rečeno, so imeli komunisti v to smer zasedene vse prehode.

Korpusu hrvaških tolovajev se je pridružila pri Metliki tudi Cankarjeva brigada (res v lepo tovarišijo je začel Cankar!), ki je imela nalogo seznaniti hrvaške tolovaje z razmerami v Beli Krajini. Pa še preden so začeli komunisti s svojo mobilizacijo, so udarili nanje iz Zagreba Nemci in hrvaška vojska. Prišlo je do hudih borb med Radoviči, Dražiči in Rosalnicami. Komunisti so se namreč utrdili po zidanih in vseh in se niso prav čisto nič ozirali na ubogo ljudstvo, ki je imelo zaradi tega pokončano skoraj vse svoje imetje. Hude bitke so bile v okolici Krasiča, Ribiča, Slavetiča, Soče in Zumberka. Poročila pravijo, da je padlo okrog 1000 tolovajev. 11. julija so izgubili komunisti Metliko. V teh bojih sta bila uničena tudi dva bataljona Cankarjeve brigade. Od 4. bataljona ni ostal skoraj noben mož, 3. pa je izgubil nad polovico ljudi. Komunisti si bodo morali spet pomagati na svoj stari način in dovažati mobilizirance preko Save. Ko so hrvaški komunisti videli, da s prisilno mobilizacijo ne bo nič, pač pa da bodo izgubili lep del starega moštva, če se ne bodo hitro umaknili, sta se obe diviziji razšli. Ena je prešla Kolpo naprej od Vinice, 34. divizija pa je bežala v smeri proti Samoboru.

Belokranjci, ki so v tej ofenzivi spet videli, kakšno srečo prinašajo komunisti,

Veliko hrupa za prazen nič

Po velikih porazih, ki so jih komunisti doživeli v zadnjih dneh, so hoteli potolažiti svoje pristaše in jim dokazati, da so še na svetu. Terence in ljubljanske komuniste so namreč zelo razburili dogodki v Suhi krajini, kjer je bil razbit štab VII. »korpusa«, in poraz v Dolžu in Hotavljah. Zadnje dni pa so komuniste še posebno vznemirile potrjene vesti iz Bele Krajine, kjer je nemška ofenziva razpršila komunistično »vlado«. Po teh komunističnih porazih se je bilo treba spet pokazati in se proslaviti in to v neposredni bližini Ljubljane, da bi obupani in zbežani ljubljanski komunisti videli, da komunizma še ni konec. To je psihološko ozadje za ponesrečeno komunistično akcijo v Škofljici.

V sredo 26. julija zjutraj je bilo napovedano »priljavno stanje« v vseh komunističnih enicah, ki so ostale v Zvrčah. Znani krvolok Daki je prevzel vodstvo te pustolovščine. Iz razbitih in razkropljenih komunističnih tolp je nabral vse, kar je bilo količaja porabnega. Iz VIII. brigade je vzel nekaj mož, ki so bili še sposobni za pot, iz IX. brigade je dobil 12 ljudi, ki naj bi mu bili za minerje. Osemnajsta »divizija« mu je dala na razpolago celo minersko četo. Tako je Daki z veliko težavo in od vseh vetrov nabral okrog 280 tolovajev in odšel zarana zjutraj proti Hočevju. V Hočevju se ni hotel dolgo zadržati, ker se je bal artiljerijskega ognja iz Veljkih Lašč. Zato je podil svoje ljudi preko Male Ilve gore preko proge v Lipljane. Tam so se za nekaj ur ustavili. Zvečer ob mraku so prišli v vasi Udje, Drenik in Veljčice. Tam jih je srečala domobranska patrula. Ker so bili komunisti proti patroli v veliki številni premoči, so domobranci samo izvedli hitri napad in se takoj nato umaknili. Vse domobranske postojanke so bile o gibanju komunistov obveščene.

Daki je dobil od komunističnega vodstva povelje, da mora popolnoma razrušiti železniški predor pri Šmarju. S seboj je vzel ogromno množino ekrazita. 40 mul je bilo težko otovorjenih in računajo, da je bilo razstreliva več kot 2500 kg.

ki so se nalašč utrdili po vaseh in vinogradih in je bilo ob tem ubitih tudi precej civilistov, so se od njih skoraj v celoti odvrnili. Zato so začeli tolovaji v svoji najnovejši lažni agitaciji z drugo taktiko. Ljudem razlagajo, da so sedaj tudi oni za kralja Petra, o katerem so prej govorili, da mu bodo dali v roka kramp, če bi se kdaj vrnil. Komunisti so tudi prej razlagali, da je s kraljem preveč stroškov, saj se hoče voziti v posebnem vlaku in vso progno je treba vedno zastražiti. Ljudem se sedaj čudno zdi, kako to, da so sedaj komunisti nič več ne boje teh stroškov. Neka ženska je stavila komunistu tole vprašanje: »Zakaj ste privlekli spet na dan kralja Petra? Saj ste vedno govorili, da je kralj samo za stroške. Potem bo treba spet plačevati fronte pa ne samo zanj, ampak še za njegovo ženo, ko se je poročila? Komunist je odgovoril, da so morali pristati na vrnitev kralja Petra zaradi pritiska Anglije, ki da je trenutno še komunistična zaveznica, a naj nikar ne misli, da bodo komunisti vedno poslušali Angleže. »Če ne bodo ti storili tega, kar bomo mi zahtevali, bomo šli spet v gor, toda takrat proti Angležem!« se je odrezal.

Med ofenzivo se je pokazalo, kako željni so Belokranjci starih slovenskih časopisov, ki so jih nekoč redno dobivali. Vsak časopis iz Ljubljane, ki so ga za časa komunistične vlade dobili v roke, so si izposojevali po vsej okolici, nato pa ga skrbno shranili. To je dokaz, da Belokranjci niso bili nikdar s srcem na strani komunistov. Pa saj smo že večkrat poročali, kako niso pustili svojih otrok kljub grožnjam v komunistične šole in kako so se vzdrževali celo obvezne udeležbe pri mitingih.

Da bi mogli predor mirno razkrdati, so napravili motilni napad na Pijavo gorico, Šmarje, Toplice, Lisičje in Zalog. Tako so mogli računati, da jih domobranci pri razruševanju delu ne bodo motili. Ker je bila noč temna, so se lahko neopazno približali prvemu predoru v smeri od Šmarja. Toda v tej smeri predora niso mogli doseči, ker so jih domobranci iz Šmarja zavrnili s strojnimi in minometi. Kato so šli okoli hriba in prišli v predor z nasprotni strani. Vsa ta čas so pa napadali majhno domobranksko zasedo, ki je bila nad predorom.

In sedaj naj bi prišlo tisto slavno junaško komunistično dejanje, ko bi morali železniški predor zleteti v zrak in pokazati Ljubljani in vesoljnemu svetu, da so komunisti vsaj še za razruševanje sposobni, če se že v boju nikjer ne obnesejo. Toda škoda je bila neznatna in komunisti so sami videli, da promet s tem še ne bo oviran. Komunistični »minerji« so rušenje izvedli tako slabo, da je vsa sila eksplozije delovala navzven in je težko ranila več komunistov, med njimi tudi politkomisarja, ki je v bližini opazoval miniranje. Takoj ko so domobranci po eksplozijah ugotovili komunistične zločinske namene so odšli iz vseh svojih postojank in komuniste preganili. Pri predoru so našli več ranjenih komunistov in politkomisarja minerske čete XVIII. divizije Kragelja ter še neporabljene eksplozije. Eksplozija mu je odtrgala obe nogi in ga čer tudi močno poškodovala.

Na to akcijo so komunisti veliko zidali. Saj naj bi jim prinesla nazaj vsaj nekaj odstotkov ugleda, ki so ga zadnje dni izgubili. Priprave so bile velike: komendant Daki, minerska četa, 40 mul natovorjenih z ekrazitom, 3 silovite eksplozije, torej hrupa dovolj in učinek: nekaj odkrušenih kamnov, niti en vlak ni imel zaradi tega zamude. Učinek je bil pa tam, kjer si ga komunisti niso želeli, med komunisti samimi.

Veliko hrupa za prazen nič. In ljubljanski komunisti imajo zopet dolge no sovel

Javna zahvala

Podpisana se v imenu dedičev zahvaljujem upravi »Slovenca« za izplačilo socialne podpore v znesku

Lir 3.800.—

za nesrečno preminulim Ferdinandom Babškom, železniškim uradnikom v Ljubljani, Slomškova ul. 3.

Pokojni Ferdinand Babšek je bil dolga leta reden naročnik »Slovenca«. Uprava »Slovenca« mi je socialno podporo, ki je za primer smrtno nesreče določena za vsakega rednega naročnika »Slovenca«, takoj izplačala in mi tako v stiski veliko pomagala.

Ljubljana, dne 15. julija 1944.

Frančiška Rechberger

Marijino Celje nad Kanalom, svetišče Marijinega imena

V opisu naših sončnih Brd, ki ga je pred nedavnim priobčil »Slovenec«, je bilo tudi rečeno, da gre iz Brd proti severu po pobočju Korade cesta, ki pelje proti Marijinemu Celju.

Svetišče leži 677 m visoko nad morjem, na grebenu pogorja, ki se začne s Sv. Valentinom nad Gorico in prehaja potem v Kolovrat in konča v Matajurju. To poraščeno, z redkimi naselji posejano pogorje obrobja na vzhodni strani dolina Soče, na zahodni pa dolina Idrije, nekdanja državna meja med Avstrijo in Italijo. Svetišče se razgleda po obeh slikovitih kotanjah. Dostop ni prav lahek in prijeten, ker moraš iz obeh dolin strmo v gore. Običajni kolovoz s strmimi ovinkami in še strmejšimi bližnjicami iz Kanala zahteva dve dobri hribovski uri. Napor pa bogato poplača lep, krasen razgled. Tik pred nami, skoraj bi ji lahko podali roko, je v ravnino prihajajoča zemlja, ki je nam vsem čudovito draga, pa ravno tako tajinstveno neznana. Kar hitro onstran Idrije so v pobočju razmetana nekatera naselja najzahodnejših Slovencev. Kraljuje jim Sv. Ivan. Nekoliko nižje, ob južni robu doline stoluje na širokem vrhu mogočno, starikavo zidovje, sivo in zatemnelo. To je Stara gora nad Celjdom, najbolj priljubljena in najbolj častita božja pot naših delavnih rojakov. Nekoliko iz ozadja, s severne strani, pozdravlja trioglati, do temena poraščeni vrh Matajurja. Izza njegovega hrba se kažejo obrisi njegove

Marijino celje nad Kanalom.

sosede Mije. Višje na obzorju se ostro odraža mogočna veriga pečin: Krn, Bogatin, Skrbina, pa še drugi pomorni vrhovi. Bolj proti zahodu kraljujejo Kanin, Rombon s čudovitimi prestrelnikom. Cisto v ozadju se v megli zgloblja ogromni Mangartov stožec. Na vzhodni strani onstran Soče je vzporedna Banjska planota s svojimi tihi, raztresenimi vasicami. Na njenem južnem robu je skalnati svetogorski hrib s trdnjaskim zidovjem Marijinega romarskega svetišča. Ob vznožju se svetlika Soča, se beli Gorica in se širi furlanska nižina, ki tone v lahki megli proti Jadrani.

Marijinoceljska romarska cerkev, visoka, prostorna zgradba, sameva sredi bujne gozdnate trate nekoliko nad vasjo Lig. Tu je tudi župnišče, šola in skromna gostilna.

Pričetki romarske cerkve gredo v 16. stoletje v majhno zidano kapelo, ki je bila posvečena sv. Zencu. Njen največji dobrotnik je bil prečastiti g. Andrej Blažič, ki je bival na Dunaju. Ta ji je l. 1760 daroval kip Matere božje z Jezusčkom. Ta kip je natančen posnetek kipa, ki ga hrani znana romarska cerkev Marijell na Štajerskem. Po tem velikodušnem daru je bilo prevzeto tudi ime Marijinega doma: Marijino Celje. V tej dobi in v poznejših desetletjih so cerkvi naklonili mnogo darov kanalski graščaki, grofi Rabatta in številni domačini. Cerkev se je povečala, si nabavila zvonove, sveta oblačila in razne druge potrebščine. Veliki oltar iz večbarv-

ustanov. Kdor tega ne razume, je življenjski materialist, pa čeprav hodi v cerkev in se šteje za katoličana.

In še ena oblika življenjskega materializma se pojavlja; oblika, ki je tem nevarnejša, ker se skriva za navidezni idealizem.

Gre tu za materializem ljudi, ki na videz gore navdušenja za sveto stvar, ki so polni lepih besed o žrtvah, ki pa ne zmorejo najmanjše žrtve, ki se jim ne »splača«. Ta življenjski materializem je duh ljudi, ki pri vsaki stvari vprašajo najprej, kolikšen bo zaslužek; pri vsaki stvari, ki jo morejo opraviti, kakšno korist bodo imeli. Ni to pojav od večeraj ali danes, poznamo ga še iz mirnih časov izpred vojne. To je — kako bi ga imenovali? — duh beraštva in zastojanja ljudi, ki so dolgo živeli in dospeli, ki so pisarili prošnje na levo in desno na dobrodelne ustanove, da so lahko dobro živeli, slabo delali in elegantno oblečeni briliptali po promenadah, zraven pa mnogokrat pljuvali na svoje dobrotnike, ter zvišeno razpravljali o korupcijskih stvarih in o svojem lastnem idealizmu.

Ce hočemo, da se nam borba, ki jo bomo, ne bo izrodila, če hočemo dobiti ne samo vojno proti komunizmu, ampak tudi mir po vojni, da bomo lahko izvedli resnično narodno obnovo, moramo brez-pogojno odstraniti tak materializem.

nega marmorja je bil kupljen na Sveti Gori, ko je cesar Jožef II. pognal od tam jezuite. V cerkvi sami so pokopani grofi Rabatta. Nad vhodom je sledeči napis: »Rivulus Ecce novus cellensibus exiet nudis — hinc sitibunde tuae carpe salutis aquas«.

Med duhovniki, ki so se pridobili za marijceljsko Mater božjo posebnih zaslug, moramo omeniti pokojnega gospoda Antona Ukmarja, ki je pastiral na Marijinem Celju več kot 50 let. Duhoviti gospod, ki je svojčas slovel zaradi porednosti in zabavnih domislic, živi še sedaj v živem spominu faranov in Kanalcov. V povojni dobi si je mnogo prizadeval za obnovo notranjščine in nabavo raznih cerkvenih pamentov sedanji g. župnik Alojzij Makuc, kateremu je tudi lepo cerkveno petje vedno toplo pri srcu.

Največji praznik na Marijinem Celju — žegnanje, proščenje — je praznik Marijinega imena. Slovensko se obhaja v nedeljo po 12. septembru. Ta dan prihitijo in prispejo na prijazno goro številni romarji. Brici, Gorjani in dolinci, zlasti Kanalci, se pridejo pokloniti nebeski Materi. Lani je proščenje utonilo v vrtnicu dogodkov. Tu di letos bo žegnanje najbrž nosilo pečat komunistične »svobode«, kajti Marijino Celje leži v območju tito-badoljevskega pobratimstva, na področju rdečega terorja. Namesto pobožnih Marijinih pobeov bo vršala močjo ta dan preko grebena divja komunistična himna:

Razpnite čez ves svet večalal
Vaš bog so rop, požig, umor.
Toda ne klonimo glav! Pravična stvar bo zmaga! In takrat bo odmeval Marijino svetišče od tople, prisrčne zahvale.

Ne prezrite knjige dr. Franca Grivca Narodna zavest in boljševizem

Komunistične grozovitosti v Istri

»Glas Primorja« od 26. julija piše: Pri Brestu blizu Dolenje vasi in pri selu Mantovani blizu Pična sta dve veliki jami, v kateri so v zadnjem času komunisti vrgli mnogo istrskih Hrvatov in Hrvatice. Tako na primer je bilo v Sv. Vincentu ubitih v zadnjih mesecih 15 naših ljudi. Ni čuda, če je hrvaški narod v Istri odločno proti komunizmu, pa je tako nesrečen, da mora živeti v strahu in trepetu pred komunističnimi toljavci. Še nikoli in nikdar niso imeli istrski Hrvati toliko človeških žrtev, toliko požganih hiš, toliko zgubljenih mladine in toliko moralno in gospodarsko škodo, kot so jo povzročili komunisti.

Po Istri dobro znani partije Stranič, ki se je svojčas šolal v propagandni šoli tretje internac. v Sovjetiji, je dal pred kratkim vprilo nekega duhovnika iz srednje Istre sledečo izjavo: »Potrebno je, da pride do revolucije. Narod mora izgubiti premoženje, hišo, družino in sploh vse, kajti šele potem bodo ljudje zreli za novi red!« Ta novi red bo tedaj brez bogatstva in brez poštenjaka, brez vere in brez duhovnikov, vladala ga bosta pa nož in revolver.

Razpis knjižnih nagrad

»Slovenčeva knjižnica« razpisuje za izvrnna in še neobjavljena književna dela slovenskih pisateljev sledeče knjižne nagrade:

1. nagrada 12.000 lir
2. nagrada 8.000 Nr
3. nagrada 6.000 lir

Te nagrade so bodo delile za etično pisana dela iz slovenske zgodovine (pretekla in sodobna) ali našega domačega življenja v obliki romana ali povesti.

Obseg dela mora biti najmanj 13 pol »Slovenčeve knjižnice«.

Poleg nagrad ima »Slovenčeva knjižnica« prvo pravico vsa nagrajena in nenaagrajena dela odkupiti pod običajnimi pogoji za objavo v svoji knjižni zbirki.

Dela bo ocenjevala posebna strokovna komisija.

Dela je oddati pod psevdonimom na »Slovenčeva knjižnica«, Kopitarjeva 6, Ljubljana, najkasneje do 1. januarja 1945.

Pozabljaš, da si reven in ubog

Čudne so misli ljudi, če jim omeni-mo zaklade svete Cerkve. Nekateri takoj mislijo na kelihe in monštrance in jim je kar žal, da so tako slabo uporabljeni. Drugim je nekako toplo pri srcu, spominjo se pravljic o skritih zakladih, ki so jih iskali mladi junaki.

Pa ima beseda zaklad v Cerkvi drugačen pomen. Zaklad svete Cerkve so zasluženja Jezusa Kristusa, Marije, svetnikov in pravičnih. Vrednote so to, ki bodo ostale večno.

Mislmo samo na trpljenja nedolžnih na slovenski zemlji. Sami so hitro pokrili težo svojih grehov, ostala pa so jim še neizmerna zasluženja, ki so si jih pridobili z vdanostjo v voljo božjo z ljubeznijo do sovražnikov in s svojo mučniško smrtjo. Iz trpečih slovenskih rok in mučenih src je prešla ta zasluženja v svoje varstvo sveta Cerkve. Pripravljena jih je deliti vsakomur, da le izpolni njeno voljo.

Grešnik je reven in ubog in sam ne more dovolj zadoščevati za svoje gre-

he. Cerkev mu priha na pomoč. Daje mu zaruge svetih in pravičnih, daje mu odpustke. Si majhna stvar odpu-stek, a mnogi smešijo, kar ne poznajo. Ni dovolj, da brez misli zmolim predpisano molitev. Potrebno je več, nujna je notranja pripravljenost. Brez kesanja ni odpuščanja in tudi Cerkev ne da odpustkov. Za popolni odpustek zahteva popolno kesanje in trdni sklep, varovati se vsakega greha. Ni igrače storiti takšna dejanja, potrebna je močna volja in žalost nad svojimi grehi.

Veliko je med nami nevednosti v teh stvareh in le malo je pripravljenosti, da bi nam Cerkev mogla nakloniti svoje darove. Živimo tako, kot da smo bogati, pa smo revni in ubogi. Moliti moramo za pravo spoznanje, kaj so odpustki. Moliti za to da bi jih prav prejemali. Posebno ta teden prosimo te milosti zase in za druge, da nam zaklad svete Cerkve ne bo samo lepa pravljica, ampak živa resničnost.

Že zopet Velike Lašče in Novo mesto

V četrtek, 13. julija, je velikolaška posadka s topništvom krenila preko Poničev—Zdenice vasi v Hočevje, kjer je bila na položaju XV. Belokranjske brigade in 3 bataljoni znane Gubčeve brigade, ki je bila tepena pri Raketu. Borbe niso sprejele, pač pa so jo odkurili. Na mestu so rokovnjači pustili 10 mrtvih in 1 ujetega. Po krvavih sledovih bi rekli, da so imeli tudi ranjene. Posadka Velike Lašče zopet — brez izgub.

Da velikolaški topničarji niso od muh, dokazuje to, da so takoj sledeči dan, 14. julija, pri Lužarjih položili 2 od 5 toljavcev, ki so se potikali tod okoli.

Domobranci v Trzinu imajo dober nos. Tako so 8. t. m. zvedeli, da se pomikajo tolovajske patrle proti Mačkovcu. No, pa so jih počakali. Pet starjav je obležalo na jatih. Sledeči dan sta padla 2 ropanja na Veseli gori.

10. julija se je neslavno razbežala tolovajska zaseda pri Vel. Suhadolu, čim je zagledala sinje domobranske uniforme.

11. julija je patrila iz Novega mesta ubila pri Toplicah 5 ropanjev.

Kostanjevčani so pri Črnci vasi naskočili utrjene rokovnjače. Ti so mislili, da je glavno zgraditi bunkerje, pokrili jih z rušo, vsteli se vanje, pa mirna Ljubljana. Čim to vidijo domobranci, pa ne napadejo. Narobe, čim so to videli Kostanjevčani, so jih obsuli s strojnimi, vrgli bombe, izvršili naskok in — tolovaji so že bežali proti Hrvaški. Kje je bil dopisnik Slov. poročevalca, da si izmisli kakšno anekdoto ali celo epopejo?

Sedaj pa nekaj, kar je našim starim partizani in vodjem OF (kar pomeni Ogabna Fakinaža) podobno, a lahkoverni in trdovratni verjamejo, posebno še simpatizerke ne simpatizerje: ubežnik iz Starega trga pri Kolpi pripoveduje, da so partije svojim, v borbi padlim tolovajem sami porazili nosove in ušesa, izkopali oči, poruvali jezike, potem so pa tja obšli prisilne mobilizirance in pokazali, poglejte, to so naredili Sloven-

ski domobranci! Res Ogabna Fakinaža in Organizirana Farbarija. Ime tega ubežnika je seveda na razpolago.

13. julija so se trziški domobranci spopadli z manjšo patrolo tolovajev nad Volčjimi njivami. Obležal je 1 tolovaj.

V Beli Krajini je uspela nemška ofenziva. Samo v Ločeah je pokorpanih okrog 150 tolovajev, ki so umrli med prevozom. Ranjenec je okrog 1300. Uničen je popolnoma štab in tretji bataljon Karlovske brigade. Padli so komandant brigade, njegov namestnik, politkomisar in njegov namestnik. Komandant je bil neki Čokara. Pokopani so na Ostrcu. Ubit je tudi znani politkomisar Andrija iz 4. bataljona Zumberačko-pokupskega odreda.

St. Jernejčani so 15. julija napadli bataljon L. Ljubljanske brigade na Dobu in ob tej priliki so tolovaji pozabili otnesti 13 mrtvih s seboj.

Iz Gorice

Ildija je dobila novega občinskega predstojnika. Goriški prefekt je imenoval trgovca g. Karla Trevena za občinskega komisarja v Idriji. Novi mestni predstojnik je bil svojčas že idrijski župan in je običajno njegovo imenovanje z veseljem pozdravilo. V pomoč pri upravi občinskih poslov je imenovan 10 članski svet.

Preprečen rop. V zgodnjih popoldanskih urah so se pripeljali 3 neznanca s tovornim avtomobilom v skladišče nekega podjetja v ulici Malta v Gorici. Zadrževali so 100 kvintalov olja. Ker jim lastnik ni hotel blaga izročiti, so potegnili samokrese in ga hoteli prisiliti. Da bi ne mogli klicati na pomoč, so takoj pretrgali telefonsko napeljavo. V tem skrajno nevarnem trenutku je prišla pomoč. Policia je zasledovala tovornik, s katerim so se ločili v pot, pri čemer je bil isti ukraden. Po tej sledi so policisti še o pravem času prišli v obrat v ulici Malta in rešili trgovca. Enega izmed zločincev so prijeli, dvema se je pa posrečilo zbežati skozi okno pisarne. Upajmo, da ne bosta utekla okoli pravice.

Boj črni borzi. Nekemu goriškemu kavarnarju je bila zaradi previsokih cen naložena globa v znesku 1000 lir in je moral za štiri dni zapreti lokal.

Z dvema lopovoma v enem dnevu je imel opraviti neki kmet iz Sempasa v Vipavski dolini. Napravil se je v mesto, da bi si nakupil raznih potrebščin. Na cestji je trčil v nekega neznanca, ki se je začel z njim prerekan. Ko je zadevo poravnal in se je neznanec odstranil, je z bridkostjo opazil, da mu je zginita listnica, v kateri je imel 6000 lir. Ves potrt je šel po svoje kolo, da bi se vrnil domov. Toda glej smolo! Kar okamenel je: koleca ni bilo na mestu, kjer ga je bil pustil. Prefrignil uzmovčje je bil najbrž opazil njegovo zadrego, pa mu je med njegovim prerekanjem zmaknil šo kolo. Res, nesreča nikoli ne počiva!

Kupujte knjige Sl. knjižnice!

KULTURNI OBZORNIK

Dve noveli iz starih Benetk

Slovenčeva knjižnica je izdala v svoji zadnji knjigi dve noveli znanega mojstra nemške novele Pavla Heyseja: Stelkar iz Murana in Andrea Delfin. Prva novela, ki jo je prevel Domen, je izhajala svoj čas v »Slovenču« in je bila deležna velikega uspeha, druga pa je posebej prevedena za skupno izdajo v tej knjižni zbirki. Takoj v začetku povem, da po-grešam pri tem zvezku — kakor tudi pri nekaterih zadnjih (n. pr. Berninski kralji, Opankarska ulica itd.) vsaj nekaj kritičnih oziroma informativnih omemb o pisatelju in njegovem delu ter še posebej o delu, ki se prevaja v slovenščino, kar je Slovenčeva knjižnica že od začetka tak-le bilo uvajala. Zdjaj o Pavlu Heyseju ni bilo še sicer priporočljivo, saj je ta pisatelj markantna figura v nemški literaturi, spada med laike nemške noveliste ter je dobil svoj čas Nobelovo nagrado. Sicer je v moderni literaturi zgodovini izgubljal na ceni, kajti pripadal je rodu pred nastopom naturalizma in simbolizma ter se je postavil proti obema, pa je oba preživel (roj. 1830, umr. 1924). Na višku je bil sredi prejšnjega stoletja kot vodja Monakove šole, sredi stoletja, ki je umetniško zelo upadal v epi-

gonstvu klasicizma in esteticizma. Ta klasiistična mirnost je vidna tudi iz Heysejevih novel, pa se nam danes odkriva kot svojevrsna vrednota. Kako preproste in jasne, skoraj kakor kipi se nam zde njegove postavbe tudi v teh dveh novelah iz Benetk, torej iz juda, ki je bil tedanjemu času naravnost domovina navdušenja. Vedno, kadar pomislim na umetnost tega časa, se spominam na grad cesarice Elizabete na Krku, ki je najbolj nazoren spomenik tega psevdo klasicizma z uglednostjo forme, mirnostjo in statičnostjo kipov ter vselejšega življenjskega nazora. In prav tak vtis imam pri branju teh odličnih Heysejevih novel, ki sta prav gotovo klasični, saj je znano literarnim zgodovinarjem, da je prav Heyse napisal nekaj najboljših novel 19. stoletja. Tako je tudi Stelkar iz Murana, gotovo pa druga Andrea Delfin, ki nosi vse omenjene odlike Heysejevega peresa in življenjskega nazora, njegovega umetniškega okusa in moči ter čudovite noveleke napetosti. Zdi se, da če človek giblje med Boccacciovimi renesančnimi postavami, pa vendar osvetljenimi z neko romantiko parnasističnega značaja.

Stelkar iz Murana je silno razgibana zgodba iz časa, ko so stale Benetke na

višku, pa so vendar že trpele prve poraze na vzhodu. Nekako po l. 1500. Strogi zakoni beneške republike so bili tedaj v polni veljavi ter so se strogo izvajali. V tem času je mladi steklarski pomočnik iz svetovnega znanega Murana pri Benetkah Janez Bocaro izumil umetno kristalno steklo ter se dal republiku na razpolago, da so to umetnostjo nadomestili vojaški poraz na vzhodu. Republika zna ceniti ta izum, prepove pa, da bi kakor koli ta izum prišel v roke tujcev. Toda po rokah Petra Gualterija, očeta Janezovega dekleta Tulije, pride izum v roke tujcev, s čemer se Gualteri pregreši proti najvišjim zakonom Republike in zapade smrti. Obsojen je v odsotnosti, hčerko Tulijo pa vržejo v najhujše beneške ječe. Janez se sedaj bori z ljubeznijo v sebi ter bi rad rešil tako Tulijo kakor njene očeta. Javi se prostovoljno za maščevalca, ki ga v spremstvu še drugega zaročnika pošlje senat beneški v pogon za Gualterijem z naročilom, da ga usmrti. Janez gre v potero za njim z namenom, da ga — reši. Po mnogih zanimivih doživljajih hudodelca dohitijo, ga reši iz rok svojega tovariša in pregovori, da se sam vrne v Benetke. Tam dobi milost senata. Tako je rešil Janez tasta in hčer ter zaživel v ljubezni novo življenje, v spomin pa obesil Mariji na mostu v Muranu venec iz kristalnega stekla.

Druga novela Andrea Delfin je še močnejša ter naravnost zgled Heysejeve umetniške višine. Poleg tega pa je še tako sodobna in krvavo resnična, da bi jo priporočal vsakemu, ki ga problematika današnjega časa dušni in pravi. Je pa zgodba prav tako zgodovinska, mar tako iz istega časa beneške strahovlade treh, proti kateri se upre Andrea Delfin, psevdonim beneškega plemiča, ki sklene pod tem imenom ubiti vse tri vodilne osebnosti beneškega časa režima. Posreči se mu vstopiti v beneško vohunsko službo, da toliko laže uresniči svoj sklep. Prihod v Benetke, tipi beneških oseb, gospodinje, njene hčerke ali grofičine služkinje so naravnost renesančno nazorni, prav tako opisi grofičinih slavnosti, celo goldonijevsko prisluskovanje ob zaprtih vratih: v vse to diha pristni klasiistični prijem ter nam da dojeti polnovredno beneško razpoloženje. Še napeteje pa nas zajame fabula: način, kako uspe Andreu Delfinu ubiti dva izmed treh vrhovnih oblastnikov v imenu osvoboditve človeka. Med tem se pa splete njegovo prijateljstvo z nemčkim konzulom, katerega je dobila v oblast grofica, zaupnika triumviru. Konzul obljubi Delfinu, da se ob odhodu iz Benetk ne bo poslovil od grofice. Delfin pripravlja tretji umor v noči pred vrati grofičine palače, kjer naj bi umoril tretjega triumvira ob odhodu od grofice, s katero je sklepal o umoru konzula. Ko pride iz

palače v haljo zavita postava, jo Delfin zakolje. Tedaj pa spozna, da je ubil svojega najboljšega prijatelja, konzula, ki se je hotel kljub obljubi posloviti od grofice. To je tragika umorov. Na Delfina ta nedolžna žrtev takdo deluje, da ne umori niti tretjega triumvira, ki je kmalu za konzulom prišel mimo njega, temveč se zateče k menihu na otoku, kateremu izda svoj obup s klasičnimi besedami: »Sodnika sem se šel, pa sem morilec po lasti. Nastil sem si pravico, ki jo je Bog pridržal zase, in Bog me je prestregel v moji lastni zločinski blodnji in dopustil, da sem preli nedolžno kriv. Žrtev, ki sem jo mislil prinešiti, je bila zavržena. Ni se še dopolnil čas, svečeništvo osvobodjenja Benetk je pridržano za druge in drugačne roke.« Nato gre in skoči v morje. Samomor je konec človeka, ki z orožjem in zločinom osvobajava svoje sočestane. Ni to prava pot — kriči Heyse iz te novele, osvoboditev je pridržana — drugačnim rokam! Ne samo to, da je ta novela umetniško polno prikazana, da je naravnost šolski zgled praznega parnasizma in klasiističnega prednaturalističnega časa, temveč že samo ta sodobna potreba misli, ki je v osnovi umetniška, zasluži danes v časih prav takega »osvobajanja« še posebno pozornost in premislek. Zato je prav, da je dvakrat izšla v prevodu. Knjiga spada med tista dela v Slovenčevi knjižnici, ki imajo trajen pomen in vedno novo draž. td

Dogodki in novice današnjega dne

NOVI GROBOVI

† Jožeta Marc. V Ljubljani je izdihnila žena železniškega znanstvenika Jožeta Marca. Blago mater bodo pokopali v nedeljo ob pol štiri iz kapele sv. Andreja na Zalah.

† Ivan Benedičič. V Ljubljani je v 49. letu starosti previden z zakramenti za umirajočega zaspal v Bogu gospod Ivan Benedičič, trgovski pomočnik Nabaljalne zadruge drž. železnice. Blagega očeta bodo pokopali v nedeljo ob treh popoldne iz kapele sv. Jakoba na Zalah.

† Inž. Lojze Pipp. 2. junija je v 43. letu starosti umrl magistratni uradnik inž. ekon. Lojze Pipp. Sveta maša zadušnica za rajnino bo v trnovski cerkvi v sredo, dne 2. avgusta ob pol osmih.

† Stular Ivan. Umrl je Stular Ivan, davčni uradnik na Vrhniki. Zapuščena žena, tri neposkrbljene otroke in mater. Naj rajni svetli večna luč, vsem njihovim dragim naše iskreno sožalje.

OSEBNE NOVICE

Poroka. V Ljubljani sta se danes poročila g. Franc Krnel in naša dolgoletna marljiva uradnica uprave »Slovenca« gđ. Kravcar Milka. Mlademu paru želimo iz vsega srca obilo božjega blagoslova.

Poroka. Danes popoldne ob pol štiri se poročila v cerkvi sv. Petra referent Tiekovnega urada Pokrajinske uprave g. Stanko Sedlak in gđ. Maruška Brie. Mlademu paru bosta pri poroki za priči šef Tiekovnega urada Pokrajinske uprave g. Jože Majce in nevestin brat g. Dominik Brie. Novoporočencema na poti v novo življenje priščno čestitamo!

P. Teodor Tavčar — 25 let viški župnik

Kot mlad duhovnik je prišel p. Teodor s pokojnim p. Avguštinom Čampa v oktobru 1907 za kaplana na novoustanovljeno župnijo Vič in sicer tako neutelega, da si je franc. družina prinesla celo večerjo s seboj iz Ljubljane. S prav kratkim presledkom enega leta je ostal vsa čas do danes na Viču. Za p. Čampom je pred petindvajsetimi leti prevzel vodstvo župnije in se z njo tako povezal, da si Viča brez p. Teodorja niti misliti ne moremo. Z apostolom Pavlom je postal tudi vsem vsaj pastir, dobrotnik, brat in učenik.

Na zunaj pričajo o njegovem delu prenovljeni cerkev, povečano pokopališče, mladinsko zavetišče, predvsem pa hranilnica, s katero se v času gospodarske stiske ni zatekel pod zaščito, tako da je zaslovel po svoji gospodarski uvidenosti daleč na Barje, na čigar robu stoji viška cerkev. O njegovem vplivu na znotraj pa bi vedelo govoriti tisoče in tisoče src; najbolj ga pozna Gospod sam, kateremu služi že dolgo vrsto let. Kdor ga je slišal kdaj pridigovati, se njegovemu vplivu ne

bo šudil. Besedo postavlja jasno in trdno, kakor bi hotel z vsakim stavkom posebej pribiti: tako je in ni drugače. Kot dolgoletni občinski odbornik si je pridobil toliko spoštovanja, da so celo politično drugače usmerjeni viški veljaki prav njega klicali v važnih družinskih zadevah za svetovalec in pričevalca.

Med duhovnimi sobratji se je s svojo modrostjo in vedro prijaznostjo tako priljubil, da ga dekanija ljubljanske okolice kar ni hotela izpušiti iz svoje srede, ko je bila župnija Vič priključena arhidijakonu Ljubljana. Za časti se ni nikoli potoval in je ponovno odklonil ponujano mu vodstvo provincije. Ubrani se pa ni mogel za 30 letnico župnije duhovne svetništva. Sedaj je kustos provincije sv. Križa, to se pravi namestnik p. provinciala.

Pridnemu kakor čebela so mu bile in so mu še za oddih prav čebele in pa — Sveti Mohor v selških hribih, pod katerimi je doma. Vsako leto se je za nekaj dni oddel odčitati k svojemu preljubemu Svetemu Mohorju. Skrbni zadnjih časov za župnijo in družino in za usodo vsega slovenskega naroda so mu vtisnile častitljivo resnobo na obraz, upognile ga pa niso, čeprav mu življenje nalaga že sedmi križ.

Daj Bog, da bi našega gospoda župnika, p. Teodorja Tavčarja, čimprej spet razvedril Sveti Mohor in ga, vsega mladostnega, vrnil nazaj na Vič, da popelje po petindvajsetih letih skrbnega župnikovanja svojo župnijo že novim, jasnejšim zarjam naproti.

ZGODOVINSKI PABERKI

30. malega srpana. Leta 1871. se je rodil pri Sv. Juriju ob Ščavnici literarni zgodovinar in publicist Fran Ilesič. Gimnazijo je obiskoval v Mariboru, v Gradcu pa diplomiral iz filozofije. Služboval je kot suplent in profesor v Ljubljani, nato pa se 1914 l. habilitiral na zagrebškem vseučilišču za slovenski jezik in književnost ter postal tam 1919. leta redni profesor. Med vojno je bil kot politični osumljenec suspendiran od službovanja. V disertaciji Dramatika in slovensko slovostvo je razpravljal o vzrokih zastoja naše drame, nato pa priobčeval v Lj. Zvonu članke razne vsebine. Po ustanovitvi zgodovinskega društva v Mariboru je začel v njegovem glasilu objavljati razprave in gradivo za starejšo lokalno literaturo, kulturo in politično zgodovino. Za časa službovanja na učiteljski je mnogo pisal o pedagoških vprašanjih in o zgodovini našega šolstva. Bil je soustanovitelj in sedem let tajnik Društva slovenskih profesorjev v Ljubljani. Kot predsednik Maticе Slovenske se je trudil za čim tesnejšo zvezo s Hrvati, isto smer je uveljavljal tudi kot urednik »Slovanca«. Znanstveno in javno delovanje mu je v pretežni meri služilo za propagando novega ilirizma, popolnega edinstva Slovencev in Hrvatov, pri katerem bi en vrhovni knjižni jezik nastajal in nastal sam na sebi brez težkega nasilstva; slovenski znanstveniki pa bi čisto znanstvene stvari imeli takoj pisati samo v srbohrvaščini. Ilesičeve ideje so se bile sicer že davno preživele, saj sta jih odklanjala že v prvi polovici preteklega stoletja Čop in Prešeren, odločilen udarec pa je zadal tej misli Fran Levstik, toda postale so do neke mere aktualne, ker so se krili z načrti nekaterih političnih krogov.

Cerkveni vestnik

V mestni župni cerkvi sv. Jakoba se bo jutri slovesno praznoval naš farni patron. Sv. maše ob 5.15, 6, 7 in 7.30. Slovenska služba boja z asistentom in orkestrom bo že ob 8. Nadaljnje maše bodo še ob 9, 10 in zadnja ob 10.30. Ob 19.30 (58) slovenske liturgije in darovanje okrog oltarja. Pri vseh mašah se bo pobiralo za sv. Jakoba, kateremu smo ravno ravno zvonove in lustre nujno morali popraviti. Zaradi velikih stroškov prosimo njegove častilce in prijatelje, da prinesejo kaj drobila s seboj. Vabi vas njegov župnik Arnež.

Žegnanjska nedelja v Štepanji vasi. Kakor vsako leto, tako smo tudi letos srečno dočakali tako imenovano našo nedeljo, ki bo jutri, 30. julija. Zbrali se bomo v obnovljeni cerkvi sv. Stefana pri Božjem grobu in bomo slovesno praznovali našo nedeljo, ali žegnanjsko nedeljo. Zjutraj ob 6.30 bo opravil sv. opravilo v govoru šepetrali župnik g. Alojzij Košmerli. Ob 9 pa bo naprejel govor, ki ga bo imel g. p. Gabrijel Planinšek, frančiškan, župnik in guardian pri Sv. Kristofu v Ljubljani. Nato sledi slovesna sv. maša. Zvečer ob 19.30 (58) pa bodo pete liturgije Matere B. in blagoslov.

Vai prejemamo od Boga vsakdanji kruh, ki nam je danes zelo dragocen. Bog nam blagoslovila polja, da dobro rodijo. Bodimo mu za vse hvaležni in se dojetno zahvalimo ter prosimo, naj ne odmakne svojega blagoslova. Zato naj ne bo nikogar, ki bi rekel, da ne potrebuje božjega blagoslova, ker nima polja. Vsak dan vidimo ljubljane in domačine, kako radi trkajo na naša kmečka vrata in prosijo ravnih poljskih pridelkov. Iz naših src naj domi hvaležen: Hvaljen bodi Bog...

Sporod porcijunkulskih slovesnosti v cerkvi Marijinega Oznanjenja.

V torek, 1. avgusta, bo točno popoldne slovesna otvoritev porcijunkulskih odpustkov s procesijo po cerkvi. Po procesiji bomo molili šestkrat očenaš, zdravamarja in šest bodi v dobitih prvga odpuška, nakar sledi razgovor s relikvijo sv. Frančiška.

V torek bo ob 18 (5) sv. rožni venec, ob 18.15 (54) pa bo govoril pred. g. superior Costala o odpuških, nakar sledi slovesna liturgija vseh svetnikov.

V sredo zjutraj ob 6 bo govoril pred. g. superior Lederhas o srafinekem oletu sv. Frančiška, nakar sledi organska maša. — Ob 9 bo govoril pred. g. svetnik Zupančič o Mariji Kraljici angelaki, nakar sledi ponizljiva slovesna maša g. stolnega dekana dr. Kimova. Ob 18 (5) bo rožni venec in včerajšnje pete liturgije Matere božje.

God sv. Ignacija v cerkvi sv. Jožeta. Danes, v nedeljo, zvečer in v ponedeljek zjutraj se blagoslovja voda sv. Ignacija, ki jo verniki lahko dobe v cerkveni veži ali v zakristiji. Pri oltarju sv. Ignacija je izpostavljena njegova relikvija.

V ponedeljek je celodnevno češčenje sv. R. T. Sv. maše se vrste vse popoldne do 10. Marijine kongregacije pri sv. Jožetu se opozarjajo na adoracijske ure, ki jih opravi dijak ob 9 (5) peto koralno angelško mašo, dijakinja ob 10, možje in fantje ob 11, gospodične in učiteljice ob 13, gospe pa ob 16. Vsaka kongregacija naj se pravočasno zbere na določenem mestu. — Ostale ure so določene za druge vernike. Ob 19.30 je govor g. svetnika Košmerlija in zahvalna pesem. Vabimo k obilni udeležbi.

Kaj je novega pri naših sosedih?

Z Gorenjskega

Kranj — sedež poselovodečega okrožnega vodje za Gorenjsko. V četrtek popoldne je bila v slavnostni dvorani okrožnega vodstva v Radovljici umestitev novega okrožnega vodje. Na to slovesnost je prišel Gauleiter dr. Rainer s spremstvom, da bi osebno izvedel premestitev. V daljšem govoru je Gauleiter pokazal na zgodovinski razvoj Gorenjske od leta 1941 in se dotaknil nato spremembe položaja, ki je nastal s 25. julijem 1943 ter je napravil primerjave med razmerami na Gorenjskem in v Ljubljanski pokrajini. Z napeto pozornostjo so poslušali častni gostje in člani političnega vodstva Gauleiterjeva izvajanja, ki so bila prežeta neomajne vere v končno zmago. Nove smernice za Gorenjsko, ki jih je dal Gauleiter, zahtevajo, da se sedež poselovodečega okrožnega vodje premesti iz Radovljice v največje gorenjsko mesto, namreč v Kranj. Ob zaključku govora se je Gauleiter zahvalil dr. Hochsteinerju, ki je v svojem 26-mesečnem delovanju kot radovljiški okrožni vodja in poselovodeči okrožni vodja za Gorenjsko v celoti izpolnil zaupanje mu naloge. Po tej zahvali je Gauleiter dr. Rainer prenesel posle radovljiškega okrožnega vodje od dr. Hochsteinerja na njegovega naslednika, dosedanjega okrožnega vodjo v Wolfsbergu na Koroškem, Herberta Gasserja in ga uvedel v delo. V poslovnih besedah se je dr. Hochsteiner zahvalil vsem sodelavcem in sodelavkam za zvestost in tovarštvo pri delu. Okrožni

Vse v večjo čast božjo!

(Sv. Ignacij)

Koledar

Nedelja, 30. malega srpana: 9. pobinkoština; Abdon in Senen, mučenca; Julita, mučenica; Ursus, škof.

Ponedeljek, 31. malega srpana: Ignacij Lojolski, spoznavalec in ustanovitelj reda; Helena Švedska, mučenica; Fabij, mučenec.

Torek, 1. vel. srpana: Vasi Petra, apostola; Makabejci, mučeniki; Fides, mučenica; Ver, škof.

Dramsko gledališče

Matilec se ženil. Izven. Ob 18.

Operno gledališče

Carmen. Izven. Ob 17.

Kino Matica

Titanic. Ob 10.30, 15, 17 in 19.

Kino Union

Anton Poslednji. Ob 10.30, 15, 17 in 19.

Kino Sloga

Čečoni. Ob 15, 17 in 19.

Kino Kodeljevo

Diva ptica. Ob 15, 17 in 19.

Lekarniška služba

Nočne službe imajo lekarnice: v nedeljo: dr. Kmet, Ciril Metodova 43; mr. Trnkoczy ded., Mešni trg 4; mr. Ustar, Selenburgova ulica 7; v ponedeljek: mr. Sušnik, Marijin trg 5; mr. Dru, Gosposvetska cesta 4, in mr. Bohinec ded., Rimska cesta 31.

Zdravniška služba

Nedeljsko zdravniško službo bo opravljala ob soboto od 20 do ponedeljka do 8 mestni višji zdravstveni svetnik dr. Mis Franta, Ljubljana, Poljanska cesta 15, telefon 32-84.

Obvestila Preveda

Opozorilo vsem potrošnikom

Opozarjamo vse potrošnike, da vrnejo takoj Mestnemu nadstropovalnemu uradu v palači Bata, I. nadstropje, žiliske nakaznice za vse odatne ali odpotovalne osebe, mobilizirane letnike itd., ker so v nasprotju s primeru določene obšutne kazni, predvsem pa bodo odvzete vse žiliske nakaznice avtojem tistega.

Poziv vsem Srbom ter osebam, ki potujejo v Srbijo

Vse one Srbe-begunce, internirance, povratnike itd., ki potujejo prihodnje dni s transportom v Srbijo, razen onih, ki so v skupni taboriščni prehrani, pozivamo, da se zaradi ureditve prehrane takoj zglašijo v Mestnem nadstropovalnem uradu v palači Bata, I. nadstropje. S seboj naj prinesejo cele žiliske nakaznice za mesec avgust. — Prošimo vas, ki poznate prizadeta, naj jih na ta očlne opozorijo.

Žrebanje bibliofilske tombole Zimske pomoči

začne definitivno v nedeljo, 13. avgusta. Prve številke, potrebne za dobitke — dvojke — bodo objavljene ta dan v naših dnevnikih.

Nadaljnje žrebanje bo po naslednjem redu: v četrtek, 17. avg. št. za dobitke trojk, v nedeljo, 20. avg. št. za dobitke četverok, v četrtek, 24. avg. št. za dobitke petorok, in v nedeljo, 27. avg. št. za dobitke tombole.

Žrebanje za dodatno bibliofilsko tombole se bo vršilo v sredo, 30. avg. t. l. Žrebanje smo preložili ob 30. julija na 13. avgust, ker še nista golovi Šalijskega in Balantičeva knjiga.

Vse prijatelje lepe slovenske knjige opozarjamo, da prodajamo tombole tabele v pisarni v Gradišču št. 2 in v Ulici 8. maja (nasproti Daj-dama). Tablica bibliofilske tombole stane 100 lir in vsak kupec dobi brezplačno bibliofilsko izdajo: S. Šalijske pesnitev »Svep moj zemlji«.

Drobne novice

Škofljska dobrodelna pisarnica sporoča: Izplačevanje rednih mesečnih podpor za avgust se bo vršilo sledeče dneve in v sledečem redu: 31. julija za dijake in zavode. Za vse ostale pa: 1. avgusta A—G; 2. avgusta H—K; 3. avgusta L—R; 4. avgusta S—Z. Prinesite s seboj podporne knjižice! Nove prošnje se te dni ne sprejemajo in enkratne podpore ne izplačujejo! Od 1.—5. avgusta je pisarna za begunce zaprta!

Duhovna obnova za gospe in gospodične z dovršeno akademsko izobrazbo bo prvi petek, 4. avgusta, ob 19 in v soboto, 5. avgusta, ob 7 v uršulinski kapeli. Vhod pri portu. Spored kot običajno: zvečer rožni venec, meditacija, liturgija; zjutraj sv. maša z nagovorom, sv. obhajilo. Zelo lepo vabimo k udeležbi akademsko izobražene vseh poklicev in posebej še tiste, ki se doslej še niso pridružile temu obnovitvenemu delu. Saj smo brez dvoma prav vi pripravi, da boste mogli dati bodočnosti novo lice le duhovno obnovljeni in poglavljeni ljudje, zlasti izobraženci. Zato še enkrat: Iskreno povabljeni!

Služba boja za begunce in župnije Zuzemberk. V nedeljo, 30. julija, bo ob 7 v alosjizjeviški kapeli (Poljanska cesta 4) služba boja za begunce in izgnance iz župnije Zuzemberk. Prilika za spoved bo od 6.30 naprej. Sv. obhajilo bo med mašo in po končanem spovedovanju. Udeležimo se sv. maše in pristopimo k sv. sakramentom v čim večjem številu, da se Bogu zahvalimo za dosedanje pomoč in Ga prosimo, naj še nadalje varuje naše domove in drage domače, nam pa kmalu nakloni mir in srečno vrnitev.

Novost v otroškem raj v Tivolju. Pri neugodnem vremenu v soboto se bo vršila lutkovna predstava »Pavliha v stiski« in »Pavliha na počitnicah« po prireditvi profesorja Kureta — v nedeljo 30. julija t. l. ob 4 popoldne.

Za slepe mladino, nastanjeno v gluho-nemnici, je poklonila družina Frankovič 200 lir namesto cvetja na grob pok. g. Ivana Volka. Za velikodušen dar se vodstvo Zavoda slepih prav toplo zahvaljuje.

Učni tečaj v Lichtensturnovem zavodu za popravno in privatne izpite. Priprava za višji razred. Vpisovanje 1. 2. in 3. avgusta popoldne v Lichtensturnovem zavodu.

Dr. Jože Furlan, specialist za bolezni ušes, nosa in grla, repet redno ordinira. Ulica Josipine Turnograjske št. 4. (Nasproti Drame)

Za dijake inje in absolvente inje srednjih in strokovnih šol pričenjajo 1. 2. in 3. avgusta posebnih počitniških eno. In dvomesečni strojeplani tečaj. — Učne ure dogovorno po želji obiskovalcev. — Lahka desetpretna metoda. — Praktično znanje, koristno vsakomur sedaj in v bodoče. Vpisovanje dnevno. — Informacije, prospekti: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod, Domobranska 15.

Učite se strojeplati Praktično znanje, potrebno v vsakem zasebnem ali javnem poklicu. Novi eno, dvo- in trimesečni tečaj — dnevni in večerni — pričenjajo 1. 2. in 3. avgusta. — Pouk popoldne, popoldne ali zvečer po želji obiskovalcev. — Moderna strojeplata, desetpretna metoda. — Učnina zmerna. Vpisovanje dnevno. — Informacije, prospekti: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod, Domobranska 15.

Bodoče prvošolce-ike in drugošolce-ike opozarjamo na tujakinski počitniški korepetitorij »Napredke, ki pripravljajo dijake inje iz vseh predmetov ali posebej v ločenih oddelkih za prvi oz. drugi razred gimnazije. — Pričetek 3. avgusta. — Vpisovanje dnevno. Informacije: Specialne strokovne instrukcije, Kongresni trg 2, Središče mesta.

Srednješolce in srednješolke opozarjamo na tujakinske počitniške tečaje vseh predmetov: Temeljita priprava za naslednji višji razred, oddelki za popravno in privatne izpite. Izbra predmetov: po želji. — Pričetek 3. avgusta. — Vpisovanje dnevno. Informacije: Specialne strokovne instrukcije za srednje šole, Kongresni trg 2.

Stenografije ali knjižgovodstva in nemščine se s lahkoto naučite med počitnicami v posebnem tečaju: Pričetek 3. avgusta. — Učne ure dogovorno ob prostem času obli-

skaoleev-ik. — Priporočljivo zlasti dijakom injam srednjih in strokovnih šol. — Vpisovanje dnevno. — Informacije: Trgovski učni zavod, Kongresni trg 2-11.

Za meščanske šole pripravljamo dijakinje v posebnem tečaju za popravne izpite, za višji razred itd. iz vseh začelenih predmetov. Vpisovanje še ta teden. Specialne instrukcije za srednje šole, Kongresni trg 2, II. nadstropje.

4 NOVE PESNIŠKE ZBIRKE Balantič Fr.: V ognju groze plapolam. Broš. L. 45.—, vez. L. 60.— Bellič V.: Česminov grm. Broš. L. 22.—, vez. L. 36.—

Šali S.: Srečavanja s smrtjo. Broš. L. 20.— Sarabon M.: Boletina. Br. L. 25, vez. L. 40 LJUDSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

Opozorilo. — Kemična čistilnica Šimenc, Kolodvorska 8, sporoča, da bo obratovalnica zaprta od 21. avgusta do 2. septembra zaradi čiščenja prostorov. Opozorja se, da naj stranke do tega časa dvignejo že izgotovljene predmete.

Odvajalni čaj »PLANTA« zahtevajte v vsaki lekarni.

Gospodinjel! Opozorite vaše služkinje na protikomunistično predavanje, ki se bo vršilo znanje v nedeljo, 30. julija, ob 17 (5) v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Gospodinjel! Tudi vaša dolžnost je, da s borbo proti komunizmu pomagajte graditi narodu lepšo bodočnost.

Primarij Dr. MERČUN redno ordinira od 3—5 popoldne.

Gospodinjel! pomočnik Boljševiško komunistični bes še vedno rovari po naši slovenski domovini. Borba proti temu okrutnemu je še vedno najsveteljša naloga vsega slovenskega naroda. V tej sveti borbi hočemo tudi me podpirati naše ljudstvo. Udeležite se bomo vse protikomunističnega predavanja, ki se bo za nas vršilo v nedeljo, 30. julija, ob 17 (5) v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti.

Direktorja državne trgovske akademije sprejema prijave za vpis v I. razred od 2. do 15. avgusta 1944 med 9 in 12. Dijaki (inje), ki želijo vstopiti v I. razred, se morajo javiti v spremstvu staršev oz. njih namestnikov, predložiti prošnjo na vzorcu, ki ga dobijo pri ravnanstvu, in oddati spričevala o prejšnjem šolanju na srednji oz. meščanski šoli ter krstni list. Podrobnosti so razglašene na uradni deski.

INSTRUKCIJE — NOVI TRG 5 — dobe dijaki(inje) za popravni izpit. Priprave iz vseh predmetov. Začetek 1. avgusta. Prijave dnevno popoldne.

V spomin Viktorju Bohincu

Minila so tri leta, odkar je priredil Avtomobilski klub prijateljsko slovesnost ob priliki sedemdesetletnice svojega zaslužnega člana Viktorja Bohinca. Tedaj pač nihče ni pričakoval, da ga bo kruta usoda tako kmalu iztrgala iz naše srede. Avtomobilski klub je z Viktorjem Bohincem izgubil enega od svojih najstarejših članov in to ne samo po letih, temveč tudi po času pripadnosti klubu. Že od začetka klubovega delovanja je ta vneti sportnik pristopil k članu kluba, ter je bil leta 1928, izvoljen v upravni odbor, čigar član je bil do svoje smrti. Kot član odbora in preporočak kluba, vedno mlad in dovipen, agilen v delu za napredek avtomobilizma, si je pridobil ne samo simpatiji pri članstvu, temveč so ga cenili vsi avtomobilisti, ki so ga poznali.

Ni bilo avtomobilskega izleta brez klubovega praporčaka Viktorja Bohinca. Kdo ne pozna množičevinskih slik teh klubovih prireditev, ki kažejo Bohinca v eni roki s kipom sv. Kristofa, zaščitnika avtomobilistov, v drugi pa s praporjem kluba.

Bolezen ga je iztrgala iz naše srede, ko se je moral podati iskat zdravlja na Gorenjsko. V tistem gorskem kraju ter v senci gorenjskih hribov, ob šumevju jezerskih valov je našel naš Bohinec za služni mir in pokoj, ki ga našemu zaslužnemu prvorojitelju in sodelavcu od srca želimo. Klub ga bo ohranil v najlepšem in trajnem spominu!

pri Tratu. Gimnazijo je obiskoval v Pazinu, po končanih vseučiliških študijah je pa služboval v Zagrebu. V Trstu zapušta staro mater, brata in sestro.

V Zagrebu je umrla Matroševa mati. Dne 8. julija je umrla v Zagrebu v 94. letu starosti mati znamenitega hrvaškega književnika iz velikega hrvaškega bohema A. G. Matroša, gospa Marija Matroš.

Moderno zaklonišče v Zagrebu. V navzočnosti predsednika hrvaške vlade dr. Mandića so nedavno spojili v Zagrebu predor v zaklonišču pod Gričem.

Iz Srbije

Sprejem novih uradniških pripravnikov pri Poštni hranilnici v Beogradu. Ravnanstvo Poštne hranilnice v Beogradu je objavilo natečaj za sprejem večje števila uradniških pripravnikov. V poštev prihajajo absolventi državne dvorazredne trgovske akademije ali šole in gimnazijski maturanti s položenim višjim tečajnim izpitom.

Trgovsko-zadružni tečaj. V Cupriji v Srbiji je bil nedavno zaključen enoletni trgovsko-zadružni abiturientski tečaj. Tečaj je obiskovalo 38 kandidatov, ki so vsi položili predpisane izpite.

Beograjski igralci za svoje prizadevanje. Pri dosedanjih letalskih napadih na beograjsko mesto je bilo prizadetih tudi več gledaliških igralcev, ki so pri napadu izgubili vse svoje stvari in premoženje. V korist teh igralcev je priredilo srbsko narodno gledališče več predstav v svojem poletnem gledališču pod odprtim nebom v Bregalniški ulici.

Iz Hrvaške

Visoke izgube banditov v okolici Ludbrega. »Nova Hrvatska« v Zagrebu poroča, da so izgubili banditi v nedavnih borbah v okolici Ludbrega skoro tisoč ljudi. Nadalje je bilo pobitih banditov v okolici Požege 48, Skradina 62, na področju Ustikobine 66, na širšem varadinskem področju 84, v okolici Cazina je bilo ujetih 12 banditov, v Drešnik gradu je bilo pobitih 10 tolovajev, v okolici Foče 12.

Sleparski varnostni organi. Zagrebška policija je v zadnjem času zaprla več vovilec in izsiljevalcev, ki so se izdajali za varnostne organe.

Smrt svetnika Bazilija Sancina. V soboto 8. julija je umrl v Zagrebu zadet od kapi, svetnik tamkajšnjega državnega pravobranstva Bazilij Sancin. Pokojni Sancin je bil Slovenec doma iz Škedinja

Vsakdanja Ljubljana po kronistovih zapiskih

Prvi paradižniki na trgu
Domači pridelek, ne uvožen! Na trgu so bili v soboto naprodaj še v majni izbiri prvi paradižniki, ki so bili vsajani in vzgojeni v Trnovem. Ga. Bizovičarjeva jih je pripeljala košaro. Kdor si po mestu ogleduje paradižnikove nasade, je pač lahko popokel opazil, da so začeli paradižniki že dobro zoreti, dočim so na drugih krajih še popolnoma zeleni. Paradižnikov je po godu dnevno sonce in močnejšo hrkato dobivati primerno moč. Paradižniki, ki so n. pr. vsajani ob zidovih, kamor močnejše pritiska sončna gorkota, mnogo hitreje zore.

Kakor prejšnje sobote, je bil tudi zadnjo ljubljansko soboto živilski trg dobro založen z vso domačo zelenjavo in domačim sočivjem, zlasti mnogo je bilo fižola. Prihajala na trg že v večji množini visoki stročji fižol, posebno rumeni.

Poljski tatovi na delu

Pred nekaj dnevi ste, g. urednik, v li-pu napisali, kako so v Ljubljani polja in vrtove lepo obdelani. Ljudje so v teh časih izrabili pač vsak kosček zemlje, da bi si tako nekoliko pomagali. Toda sedaj postaja njihovo razočaranje zelo veliko. Po poljih in nasadih ob cestah in poteh, zlasti ob Smartineki cesti in ob poteh pri Sv. Križu, rujejo tatovi krompir tako neusmiljeno, da je izraz »vandalizem« še mnogo premalo. Človeku se mora kar hudo storiti, ko vidi, kam vodi to uničevanje dela tistih, ki gotovo niso tako dobro podprti, da bi mogli kar tako mimo takega uničevanja. Toda to škodo po poljih ne delajo ljudje, ki bi jim mogoče glad ali težko stanje narekovalo take posege. Črnohorjanci so se spraviili tudi na polja in brezobzirno rujejo, da potem po svojih kanalih zaslužijo s pretrganimi kumami. Prepričani smo, da bo oblastni čenar našla način, da bo te poljske tatove uspešno zagrabila za vrat — roparji ne morejo delati tako prikriti — obenem pa je skrajni čas, da se zaustavi to strahotno uničevanje pridevkov.

Pobeg z doma

Z doma je 24. julija pobežnil Milan Premk, rojen 16. aprila 1930 v Ljubljani, učenec 4. razreda ljudske šole. Bil je obnčen 4. razreda ljudske šole. Bil je obnčen s kratkimi rokavi. Obut je bil v rjave čevlje. Deček ima kostanjeve lase

in je precej močne postave. Kdor bi dečka opazil, naj javi najbližji varnostni oblas.

Nesreče v Ljubljani

V mesarskih tržnicah je bil v petek dopoldne zaposlen mesarski pomočnik Alojzij Marjetič pri rezanju zaseke. Po nesreči ga je prijel rezalni stroj za levi palec in mu ga odrezal. Močno je krvavel, da so ga morali prepeljati z reševalnim avtom v splošno bolnišnico. — Antonin Nevečny, 32 letni natakar, si je pri padcu po stopnicah zlomil levo roko. — Desnica pa si je pri padcu zlomil Jakob Pezdin, 84 letni upokojeni železniški kretinir. — V Zelenci jami je gugalnica, kjer se veseli mladina. Pri padcu z gugalnice si je zlomila desnico Helenca Frantarjeva, 8 letna del. hčerka.

Dramsko gledališče

Nedelja, 30. julija, ob 18: Matiček se žen. Izven. Cene od 26 lir navzdol.

Linhart »Matiček se žen. Danes, v nedeljo, ob 18 v Drami ponovitev Linhartove komedije »Matiček se žen. ki jo je priredil prvi slovenski dramatik po francoskem Beaumarchaisovem originalu, ga ponasli in prilagodil slovenski rokokojski dobi. Dramski studio se s to predstavo prvič predstavlja kot naš novi izralski naraščaj pod vodstvom svojega režiserja in dramaturga, prav tako članov Studia. Režiser je dr. Pavlovčič, scena inž. arh. Gajšek, glasba: Jože Osana, izvajajo Prevorskov kvintet, kostumi D. Kačerjeva.

Operno gledališče

Nedelja, 30. julija, ob 17: »Carmen. Izven. Goetovale Joelpa Goetia. Cene od 60 lir navzdol.

Ponedeljek, 31. julija: Zaprt. Danes gostuje v Bizetovi operi »Carmen« kot Don José naš odlični tenorist Jo. Goetia, član zagrebške Opere. Ostala zasedba: Eksamilo — Janko, Dancalro in Remondado — B. in M. Sanein, Morale — Dolničar, Zuniga — Zupan, Carmen — Karlovec, Micaela — Ribičeva, Fraquita — Krištova, Mercedes — Poličeva, Dirigent dr. D. Svara, Režiser C. Debevec, koreograf inž. P. Golovin, scena inž. E. Franz. Začetek predstave ob 17.

Redek praznik: petdesetletnica mature

Ljubljanski gimnazijski abiturienti iz l. 1894. se sestanek v torek, dne 8. avgusta t. l. popoldne ob 15. uri v gostilni g. Obersneta na Rožniku, da praznujemo 50 letnico svoje mature. Iskreno vabimo na sestanek tudi one bivše sošolce, ki so dovršili srednjo šolo drugod ali pred maturo nastopili svoj poklic in vse prijatelje našega razreda.

Od 42 maturantov nas živi še 18, torej 43%, ostalih 57% pa je že ugrabila smrt. Od živih prebivajo stalno v Ljubljani dr. Stanko Berk, prosv. inspektor v p., Ljudevit Jereb, v. tajnik žel. min. v p., Mjodunec dr. Ivan Kniflic, gimn. ravnatelj, dr. Gabriel Piecili, lekarnar, in dr. Josip Plemelj, vseučili. profesor. Na Brezovici pri Ljubljani župniku dekan Andrej Lavrič, v Trbojah na Gorenjskem Franc Cemažar, v Vedrijanu v gorških Brdih pa Ivan Košir, župnik Franc Keželiž užiiva svoj pokoj v Mali Loki na Dolenjskem, Anton Zupan, vpok. gimn. ravnatelj, prebiva v Vrbi na Gorenjskem, Matija Marintek pa je notar v Novem mestu. Vsi drugi sošolci žive v Nemčiji, in sicer na Dunaju: dr. Alojzij Jenčič, lastnik znanst. trg. podjetja, Ernest Kordin, okr. glavar v p., dr. Karel Paueer, v dež. sodni svetnik, in Ferdinand Staudacher, fin. rač. ravnatelj v p.; v Celovcu je odvjetnik dr. Oton Knapitsch, v Mariboru odvjetnik dr. Lotar Mühleisen, v Gradcu pa vpok. profesor Ivan Rajakowitsch.

Od 24 umrlih je bilo največ duhovnikov (11), in sicer dekan Gregor Potokar, župniki Anton Berlan, Ferdinand Ciuha, Jakob Cemažar, Josip Lavrič, Josip Nagode, Alojzij Podobnik, Brel Rebol, Franc Sadar in Matej Trepal ter katehet Andrej Aljman — Dr. Ivan Benkovič, okr. glavar v p., dr. Konrad Vodusek so bili odvjetniki, Henrik pl. Oberlechner in Emil Petsche sta bila policijska častnika, Peter Jane in Franc Vidlič sta služila kot uradnika pri železnici, dr. Karel Hinterlechner je bil vseučili. profesor, Ivan Vrantič predsednik apelac. sodišča, dr. Ivan Zajec, šef-zdravnik OUZD, Evgen Križaj poštni uradnik, Ivan Pezdin finančni tajnik in Ivan Kumer, absol. jurist, zasebnik.

Zivim čestitke k zlatemu jubileju, mrtvim žalostno spomin!

Malomarna zatemnitev kaznovana

Organi policijskega zbora so prejeli strog ukaz, da javilo sleherno prekršitev zatemnitve ter vse kršitve zatemnitvenih predpisov takoj javijo. V interesu občinstva je, da se pokorava predpisom protiletske zaščite, ker bo sicer v nasprotnem primeru zadela krivice občutna kazen. Isto velja za neupoštevanje predpisov ob priliki letalskega alarma.

V dobi od 7. do 28. julija 1944 so bile kaznovane zaradi zatemnitvenih predpisov sledeče osebe:

Vokliš Franc, Industrialec, Krekov trg 10-11; dr. Kac Leon, zobozdravnik, Meštni trg 17-11; Grom Edo, gled. igralec, Meštni trg 13-11; Menelinger Stefan, trgovec, Smartinska 10; Zabukovec Anton, posestnik, Galjevec 144; Ferderber Maks, posestovnik, Strossmayerjeva; Ječ Frančiška, zasebnica, Rožna dolina, C. X-19; Solar Joža, čevljar, ki mojster, Tomšičeva 7; Lapsajne Adelinda, zasebnica, Frankopanska 27-11; Dolinar Andrej, pekovski mojster, Bohoričeva 1; Fandiga Marija, učiteljica v p.; Košak Stefanija, trafikantinja, Bleiweisova 11; Kenda Ivan, trgovec, Meštni trg 17-11; Vidovič Mila, zasebnica, Napoleonov trg 6; De Gleria Zinka, zasebnica, Tavčarjeva 6; Prelog Stefanija, trgovka, Miklošičeva 34; Vlač Janca, trgovka, Tyrševa 4-11; Bučar Julij, viš. ž. žel. svetnik, Gosposka 4-11; Karba Matija, restavrat, Predlovičeva 3; Gipsarič Alojzij, pleskar, Predlovičeva 31; Pirnat Alojzij, pasar, Karlovska 2-11; Mlakar Stroček, trgovec, Albanova 20; Bajec Anton, gostilničar, Marčičeva 5; Kodar Ivan, krojaški mojster, Predlovičeva 12; Ivančič Jožip, trgovec, Verdijeva 6-11; Završnik Cirila, zasebnica, Peruškova 23-11; Markovič Ivana, posestnica, Galjevec 76; Habjan Jožefa, zasebnica, Tavčarjeva 4-11; Jakša Aleksander, poštni uradnik, Lovstikova 19, III. nadst.; Kane Karla, gospodinja, Tršaška 45-11; dr. Urbane Anton, odvjetnik, Tavčarjeva 1-11; Lipovec Valentina, gostilničarka, Rožna dolina XV-6; Solar Joža, trgovec, Tomšičeva 7; Tratinik Rosalija, gostilničarka, Dolenjska 27; Jurjevec Marija, zasebnica, Pred škofijo 14; Čošnovar Janko, zasebni uradnik, Rakovniška 19-11, in Dezanai Rado, pooblaščenec senzal, Pražakova ulica 10-11.

Uspel koncert v pivovarni Union

V petek 28. t. m. je ljubljanska radijska postaja priredila koncert za delavstvo in nameštinstvo pivovarne Union. Koncert je bil v primerno urejenih tovarniških prostorih s sodelovanjem velikega radijskega orkestra pod vodstvom dirigenta Draga M. Šijaneta, kmečkega okleta, deželeškega seksteta, kmečkega tria, fantov z vasi, bratov Petrovič, Branke Strgar, sopran, Reich Brede in Avgust Stanka, harmonika.

Točno ob 16 je veliki radijski orkester otvoril spored z veselo koračnico »Regiment po cesti gre.« Potem so se nizale ostale točke programa druga za drugo in težko je reči, katera je navzočim bolj ugajala. Med posemeznimi točkami je razveseljeval prisotne g. Božo Podkrajšek.

Bolniška nakazila za avgust

Bolnikom, ki so po predloženih zdravniških spravevalih upravičeni dobivati posebne dodatke racionalnih živil, bo bolniški odtsek mestnega prekrškovnega urada delil bolniška nakazila za mesec avgust vsako dopoldne od 8. do 11.45 samo v priložni Turjaške palače v Križankah, Gosposka ulica 15, po naslednjem razporedu:

Od 1. do 7. avgusta samo bolnikom, ki imajo pravico tudi za meso tako, da pridejo na vrsto v torek, 1. avgusta bolniki z začetnicami A do E, v sredo, 2. avgusta bolniki z začetnicami F do J, v četrtek, 3. avgusta bolniki z začetnicami K in L, v petek, 4. avgusta bolniki z začetnicami M do P, v soboto, 5. avgusta bolniki z začetnicami B do T in v ponedeljek, 7. avgusta bolniki z začetnicami U do Z.

Od 8. do 17. avgusta drugim bolnikom tako, da pridejo na vrsto v torek, 8. avgusta bolniki z začetnicami A do C, v sredo, 9. avgusta bolniki z začetnicami D do G, v četrtek, 10. avgusta bolniki z začetnicami H do J, v petek, 11. avgusta bolniki z začetnicami K in L, v soboto, 12. avgusta bolniki z začetnicami M do O, v ponedeljek, 14. avgusta bolniki z začetnicami P do S, v sredo, 16. avgusta bolniki z začetnicami T do U, v četrtek, 17. avgusta bolniki z začetnicami V do Z.

Od 18. do 27. avgusta bo bolniški odtsek delil nakazila za sladkor za deželne in

in žel za svoje dovtype burjo smeja.

Vodstvu ljubljanske radjeke nastaja moramo priznati, da dobro izbira spored za posamezna podjetja. Tako je tudi spored, izveden v pivovarni, dobro odgovaljal okolju, v katerem se je koncert vršil.

Vodstvo pivovarne je poskrbelo, da piske pesmice niso ostale suhe, temveč je po končanem sporedu izvajalce in vse poslušalce pogostilo s pivom.

Delavstvo in nameštinstvo je vsem, ki so poskrbeli za dobro urico prireditve razvedrila, bilo zelo hvaležno. Take prireditve izredno ugodno vplivajo na delavstvo in je želeli, da bodo vsi večji obrati v Ljubljani deležni takih prireditvev.

Bolnikom, toda le na podlagi predloženih zdravniških spraveval tako, da pridejo na vrsto v petek, 18. avgusta bolniki z začetnicami A do C, v soboto, 19. avgusta bolniki z začetnicami D do H, v ponedeljek, 21. avgusta bolniki z začetnicami I do K, v torek, 22. avgusta bolniki z začetnicami L do N, v sredo, 23. avgusta bolniki z začetnicami O in P, v četrtek, 24. avgusta bolniki z začetnicami Q do S, v petek, 25. avgusta bolniki z začetnicami T do U in v soboto, 26. avgusta bolniki z začetnicami V do Z.

Zdravstveni zavodi, ki so upravičeni dobivati posebne dodatke za strošne osebe, naj pošljejo po nakazila od 1. do 10. avgusta popoldne.

Zdravniška spravevala za pridobitev bolniškega nakazila je treba predložiti mestnemu fizikatu od 1. do 20. v mesecu.

Upravičenci, ki po predloženem spravevalu dobe prvi bolniški nakazilo, nfi se z njim zglase na Prevodu, Novi trg 4-11, zaradi potrditve trgovca.

Bolniški odtsek bo delil bolniška nakazila strogo po tem razporedu samo na podlagi živilske nakazila za mesec avgust 1944.

Če upravičenci zaradi nepričakovane prekinitve uradovanja ne bi prišli dopoldne na vrsto, naj pridejo v uradili dan popoldne od 15 do 17.

Križanka št. 148

1	2	8	4	5	6	7	8	9	10		11	12	13	14
15					16					17				
18				19	20	21				22	23	24		
25			26			27			28			29	30	
31		32			33					34		35	36	
37	38				39	40			41				42	
43		44	45					46					47	
48			49	50			51		52	53		54		
55					56					57	58			
59				60								61		

Vodoravno: 1. grški slikar, 5. lepota, 11. mlinsko korito, 15. stara mera, 16. hunski poglavar, 17. obrtnik, 18. gozdna žival, 19. pogojnik, 21. oče, 22. kvartalski izraz, 24. italijansko mesto ob Jadranu, 25. tema (v narečju), 26. rimski domači bogovi, 28. del stanovanja, 30. šahovski izraz, 31. egiptovski bog, 32. pojedina, 33. rimska predoba, 34. odjek, 36. kratica pri datumu, 37. južni sadež, 40. del trdnja, 41. zimsko obuvajo, 43. gradbeni material, 45. ostrivec (tukja), 46. vtisek, 47. steza, 48. tuje žensko ime, 50. medmet, 51. alkoholna pijača, 53. arabski konj, 54. indijsko oblačilo, 55. parok, 56. perzijski kralj, 58. rastlina, ki služi za metle, 58. arabsko pristanišče, 60. kraj na Primorskem, 61. domača ptica.

Navpično: 1. celina, 2. priimek slovenskega skladatelja, 3. italijanski ognjenik, 4. ime slovenske pisateljice, 6. kemični znak za barij, 7. grška črka, 8. književnost (tukja), 9. žensko ime, 10. hrvatski »z«, 11. skrajni del predmeta, 12. svetopisemsko ime, 13. zlatarska mera, 14. šolski predmet, 19. lesena stavba, 20. rimska boginja, 22. čebelji skupek, 23. plemeniti les, 26. okence, 27. kratica pri naštevanju, 28. družinski član, 29. grški bog, 32. veznik,

35. jadranski otok, 38. oseba iz Gregorčičeve pesmi »Biser«, 39. nedebe, 41. oblika pomožnega glagola, 42. posoda, 44. del rastline, 47. vodni hlapci, 49. sanje, 51. otok v Jadranu, 52. tišina, 54. mlečni izdelek, 56. predlog, 57. nje.

Rešitev križanke št. 147

Vodoravno: 1. Golovec, 8. oporoka, 15. obod, 16. rt, 17. lak, 19. 20. ukaz, 21. dim, 22. malinovec, 24. tli, 25. Er, 26. pag, 27. vrecje, 29. led, 31. oj, 32. prt, 33. Ela, 34. Ana, 36. Had, 39. pas, 41. pav, 43. oer, 44. Una, 46. O. T. 48. gon, 50. kralj, 51. zre, 52. A. M. (Anton Medved), 53. trs, 55. Ljubljana, 56. vre, 57. osir, 59. ia, 61. eec, 62. na, 63. krog, 64. stremuh, 65. Rakitna.

Navpično: 1. godec, 2. Obir, 3. Lom, 4. od, 5. vrag, 6. et, 7. Janez Jalen, 9. pi, 10. orel, 11. Ru, 12. okt., 13. kalo, 14. Azija, 17. lira, 18. koč, 22. mat, 23. cel, 26. pag, 27. vlak, 28. Enej, 30. Dane, 32. pp, 33. ep, 35. ar, 37. da, 38. lotos, 40. sol, 42. vrbe, 43. olje, 44. ura, 45. omega, 47. Trst, 49. njim, 51. znak, 52. Aron, 54. sir, 56. vrt, 58. re, 60. Au, 62. Na, 63. ki.

Domobranci! Vam je namenjena knjižica Vežbanje pehote in borbeni pouk

Izdal Štab Slovenskih domobrancev in Slovenski varnostni zbor na Primorskem. Vsečina vadnika je: pouk posameznika, pouk z desetino pouk z vodom, pouk s četo in dodatke. Cena 80 Lir. Dobi se po vseh knjigarnah.

Najvišje cene na ljubljanskem živilskem trgu

Šef pokrajinske uprave je 28. julija l. določil za tržno blago v Ljubljani najvišje cene, ki veljajo od ponedeljka, 31. julija 1944 zjutraj dalje, do objave novega cenika.

Novo kisel zelje 10.50 L; kisel repa 4.20 L; repa brez zelenja 2 L; zelje v glavah 6 L; ohrovt 8 L; rdeča pesa 5 L; kolerabice 4 L; karfijska 10 L; grah v stročju 10 L; luščeni grah 18 L; nizki fižol v stročju 10 L; visoki fižol v stročju 14 L; buče 5 L; kumare 7 L; vrtna bučka 8 L; endivija 6 L; radič 6 L; špinača 6 L; šopek mešane zelenjave za juho 0.50 L; osušeno rdeče korenje 6 L; peteršilj 6 L; čebula 6 L; česen 8 L; osušeni hren 4 L; rabarbara 4 L; maline 15 L; jabolka 12 L; gobe I. vrste, jurčki 20 L; gobe II. vrste 12 L.

Kjer ni posebej naveden liter, veljajo cene za kilogram. Opozarjamo pa, da vse

te najvišje, dopustne cene veljajo samo za blago, pridelano v ljubljanski pokrajini, ker za blago, uvoženo iz drugih pokrajin, veljajo cene, ki jih za vsako pošiljko posebej odobri šef pokrajinske uprave.

Posebej pa opozarjamo prodajalke in prodajalce, da mora biti po teh cenah naprodaj vse blago zdravo, otrebljeno in v takem stanju, kakor je opisano v ceniku. Vsa povrtnina mora biti osušena in oprana, vendar pa ne več mokra ali namočena, pač pa sveža. Vse te najvišje dopustne cene in tudi vse nižje cene morajo biti vidno označene na vsem v ceniku navedenem blagu ne samo na Vodnikovem in Pogačarjevem trgu, temveč tudi na živilskih trgih v Mostah, na Viču, na Sv. Jakoba trgu in v Šiški, enako pa sploh pri vseh prodajalnih in prodajalnih po vsej mestni občini ljubljanski.

Kmalu bomo pospravili

vso žetev tretjega letnika »Slovenčeve knjižnice«. Bogata je. Za četrto leto pripravljamo še lepša dela, ki bodo gotovo v okras vsaki družinski knjižnici. Nikjer ne dobite za tako mal denar toliko lepega in dobrega branja. Kdor je bil naročnik tretjega letnika, bo gotovo ostal še v naprej, kdor pa ni bil, bo rad postal naročnik za IV. letnik.

V avgustu bo izšla nova knjiga:

Henrik Federer: Gore in ljudje.

Knjige »Slovenčeve knjižnice« v hišo vsakega Slovenca!

XXIV. POGLAVJE.

Iz oči v oči

Ko je odšel od doma, je imel Anton samo en trden sklep. Hotel je oditi k Jakobu Brucku in iz oči v oči zahtevati tisto ostudno fotografijo. Hotel je zahtevati tudi z revolverjem v roki, če bi bilo treba.

Pogledal je na uro. Bilo je pet minut čez osmo — dovolj časa, da stori, kar je hotel, samo ako bi bil našel tega človeka doma. V sedanjem razpoloženju je bil vesel, da je Beck šel iz mesta, kajti hotel je takoj kaj ukreniti. Beck ga je bil pa zmerom prosil, naj se nikar ne prenašaj. »Čakaj in opazuj!« je bilo vodilno geslo odveta, toda sedaj, ko je šlo za tako neznanek važne stvari, je Anton čutil, da je bil vsak trenutek, ki ga je ločil od srečanja z njegovim sovražnikom, izgubljen čas.

Ni počakal, da bi premišljal, kakšen nagib sta utegnili imeti Brucka, da sta tako podlo zasledovala Mayerja, zavedal se je samo, da je zdaj privrela na

površje nejevolja, ki jo je Beckov nasvet tako dolgo zatajeval. Nekakšno mrzla togota ga je gnala, da je hitel po stopnicah.

Bruckova sta se preselila iz starega, majavega bivališča, v katerem se je bil oglašil pri njima v noči, ko mu je oče umrl. Sedaj sta bivala v veliki graščini, ki je bila dolgo stala zapuščena, kakor mu je bil Bruck povedal, in za katero sta morala porabiti veliko denarja, da sta jo popravila. Bilo je tri četrti na devet, ko je taksi, ki ga je bil Anton najel, pripeljal do zasilne dovozne poti in se naposled ustavil pred sijajnim vhomom.

Težko je čakal, preden so mu prišli odpret, in ko mu je čez nekaj časa prišla služkinja odpret, je govoril z osorno rezkostjo.

»Da, mislim, da je gospod Bruck doma.«

»Gospod,« je rekla služkinja, ko je Anton stopil v vežo.

»Recite mu, da želi njegova stranka takoj govoriti z njim o važni zadevi. Ei, maie ima je postrenska stvar.

saj me prav dobro pozna! Ko je dekle odhitelo, se je Anton jezno nasmajal. Rad bi že videl obraz svojega bratrance, ko bo videl, kdo je ta stranka!

Urno je stopil za dekletom, če ji prav ni bilo ljubo, kakor je bilo videti, vendar ga zaradi tega ni vest pekla. Ker je imel opravka s človekom Bruckovega kova, ni mogel biti preveč izbirljiv v svojem ravnanju.

»Uspeh je bil, da je bila dekle izginila v neko sobo na levi. Anton je šel za njo.

»Je že v redu, lahko greste,« je rekel osuplemu dekletu, potem pa je obrnjen s hrbotom proti vratom stal pred svojim bratrance.

Jakob Bruck je planil pokoncu, oči so se mu bliskale in pesti je imel stisnjene. Obiskovalec se je nasmajal. Huda jeza, ki jo je bil oni pokazal, mu je nalogo toliko bolj olajšala.

»Stranka sem, sem rekel, Bruck,« je pričel, »in jaz ti jamčim, da nikoli nisi imel stranke, ki bi bila bolj resnih misli, kot sem sedaj jaz... Ne, ne bom sedel. Raje stojim, hvala, tako namreč ne moreš zapustiti sobe, ne da bi imel sitnosti. Lahko pozovniš, ako ti je drago, ampak v to sobo ne bo stopil nikdo, dokler vsega ne dovršim s teboj. Pravkar sem govoril z Deckerjem.«

Čprav je bil Bruck že nekaj korakov planil naprej, so mu stopinje

kar ohromele. Obraz mu je prebledel in usta so se mu abotno odprla.

Vendar se je skušal brzdati.

»Kakšna neumnost pa je to?« je hripavo vprašal. »Kdo je Decker? In kaj za vraga misliš s tem, da na takšen način vdiraš v našo hišo? Netični bil videl, kakšna je celica v stettinskem zaporu od znotraj. Treba mi je samo uporabiti tale aparat,« in pokazal je na telefon, ki je stal na mizi, »in imel boš znova to dvomljivo veselje.« Čim dlje je govoril, tem bolj mu je gles drhtel.

»Ne bi ti svetoval, da bi poklical policijo, Bruck. Decker mi je preveč povedal, da bi se bal policije. Dobro pa mi je znano, da prime policija vsakega izsiljevalca,« je počasi pristavil.

Opazoval je obraz drugega, ko je govoril besede, in znova se je na mrkem obrazu Brucka prikazal isti izraz strahu.

»Prišel sem po fotografijo,« je Anton dodal.

»Fotografijo,« je bruhnil Bruck.

»Kakšno fotografijo?«

»Fotografijo, katero držiš nad glavami nekoga. Prišel sem ponjo, kakor sem ti že rekel, in ne mislim oditi brez nje!«

Bruck se je obrnil vstran, da bi vzel smotko iz škatle na mizi, ko se je zopet nazaj obrnil, je imel obraz bolj v svoji oblasti. Z namerno skrbnostjo si je odščipnil in prižgal smotko in

skoraj brezskrbno nagovoril obiskovalca.

»Ako si tako prijazen in mi natančno poveš, kaj ima

SPOROČAMO SVOJIM CENJ.
ODJEMALCEM, DA SO NAŠE
NOVE TELEFONSKE ŠTEV.

TOVARNA FUŽINE 20-54
TRGOVINA SV. PETRA C. 17 28-06

„ŽIMA“

JAGER

MILAN
TOVARNA ŽIME
IN ŠČETK

SE VEDNO NUDIMO:
KVALITETNO ČISTO ŽIMO
RAZNOVRSTNE ŠČETKE

MALI OGLASI

Službe

DEKLE
22 letna, begunka iz
pošteno družine išče
službo k otroku in k
pošteno družini. Naslov
pove uprava »Slov.«
6742. (a)

Službe

GOZDNE DELAVCE
rabi nujno ravna.
Tejstavo del. gozdov,
dobro zasluži. Zgla-
site se v Pucenju pri
ulici št. 9 (palača Pa-
krajinske hranilnice).

RAZNASALKO
ali raznasalca išče mo
za cvetličarno. Oglasi-
ti se Francišanska
10/II. Benedik. (b)

Gospod. POMOCNICO
k mali družini, za vsa
hišna dela in kuhanje.
Hrana in plača prav
dobra. — Ponudbe na
spravo »Slovence« pod
št. 6644. (a)

PRAKTIKANTE
avtomobiline in avto-
komparje takoj sprej-
memo. — Avtošoljeje
Merkur, Puharjeva 6.

HLAPCA
poštenega sprejme ta-
koj. Trnovski pristan
št. 20. Zglasti se je v
pisarni od 8 do 9 ali
1 do 2. (b)

DEKLO
na kmetijo iščem. —
Plačilo po dogovoru.
Grušna Fr., Zalog pri
Škofljici. (b)

Gospod. POMOCNICO
pridno in pošteno,
mlajšo, vedno kuhe in
druhih del išče 4 čla-
nska družina. Hrana in
plača dobra, aliha
stalna. Naslov v upravi
»Slovence« pod št. 6517.

GOSP. POMOCNICO
takoj sprejemam proti
dobri plači. Vprašati:
Javornik, delikatesa -
Wolfova 12. (b)

HLAPEC
pošten, se išče. Naslov
v upravi »Slovence«
pod št. 6552. (b)

SOBARICO
pridno in pošteno, va-
jano tudi pranja, takoj
sprejemam. Plača
dobra. — Predstaviti se
med 11/12 in 11/10
dep. Naslov v upravi
»Slov.« pod št. 6543.

VEČ CEVLJARJEV
sprejemamo za navadna
žbita dela proti do-
brim zaslužkom. Dama
tudi delo na dom. —
»Triumf«, Miklošičeva
št. 12. (b)

POSTREZNICO
hrno, rabimo za vsa
dela 4 ure dnevno.
Predstaviti se ob 9 uri.
Tehnični biro, Mestni
trg 25/1. (b)

DEKLE
za kmetijska dela na
Gorenjskem, Dorje-Moj-
stana iščem. — Plača
zelo dobra. Zaradi po-
tovanja in ostalo se
izve Celovška cesta 97,
II. nadst. desno. (b)

SLUŽKINJO
ali postreznico, pošte-
no, k dvema starijši-
ma osebama iščem. —
Trampuš, Bohoričeva
16/1. (b)

Gospod. POMOCNICO
sprejemam. Zglasti se
od 3-7. — Naslov v
upravi »Slovence« pod
št. 6699. (b)

PAZNIKA
poljskega iščem. —
Zaje T., Potokova 8.

MODISTKO
pomocnico sprejme Sa-
loja »Chic«, M. Petela,
Wolfova ul. 3. (b)

Gospod. POMOCNICO
išče tričlanska družina
za takoj. — Naslov v
upravi »Slovence« 6745.

POSTREZNICO
vajejo kuhe in vseh
gospodinskih del —
sprejme za ves dan
družina z otrokom. —
Hradečkova 7.

Soba oddalo
SOBO
opremljeno, oddamo
solidnemu gospodu ali
gospodini event. proti
pomoci v gospodinj-
stvu. Naslov v upravi
»Slov.« pod št. 6629. (a)

Soba oddalo
SOBO
opremljeno, oddamo
solidnemu gospodu ali
gospodini event. proti
pomoci v gospodinj-
stvu. Naslov v upravi
»Slov.« pod št. 6629. (a)

Soba oddalo
SOBO
opremljeno, oddamo
solidnemu gospodu ali
gospodini event. proti
pomoci v gospodinj-
stvu. Naslov v upravi
»Slov.« pod št. 6629. (a)

Soba oddalo
SOBO
opremljeno, oddamo
solidnemu gospodu ali
gospodini event. proti
pomoci v gospodinj-
stvu. Naslov v upravi
»Slov.« pod št. 6629. (a)

Soba oddalo
SOBO
opremljeno, oddamo
solidnemu gospodu ali
gospodini event. proti
pomoci v gospodinj-
stvu. Naslov v upravi
»Slov.« pod št. 6629. (a)

Soba oddalo
SOBO
opremljeno, oddamo
solidnemu gospodu ali
gospodini event. proti
pomoci v gospodinj-
stvu. Naslov v upravi
»Slov.« pod št. 6629. (a)

Soba oddalo
SOBO
opremljeno, oddamo
solidnemu gospodu ali
gospodini event. proti
pomoci v gospodinj-
stvu. Naslov v upravi
»Slov.« pod št. 6629. (a)

Vajenci

UCENKA
dobi takoj dobro na-
metitev v knjigarni.
Ponudbe s prošnjo in
prepisom zadnjega spri-
čevala na upravo »Slo-
vence« pod št. 6733. (a)

FRIZERSKO VAJENKO
»RAKAR«, Prešernova
ulica 7. (v)

UCENKO
za modistovski obrt
takoj sprejme salon
Anica Puhak, Se-
lenburgova 6. (v)

VAJENKO
za damsko krojaštvo
sprejme V. Ogrin,
Škofja ulica 6. (v)

VAJENKO
sprejme salon za iz-
delovanje perila, in
dekle za hišna dela,
ki bi se izučila tu-
di šivanja. Naslov v
upravi »Slovence«
pod št. 6623.

DEKLICA
15 let, 4 detela, prid-
na, se želi izučiti
za šiviljo v Ljub-
ljani ali okolici. —
Podobnikar Alojzija,
vaz Brezje 38, p.
Dobrova pri Ljub-
ljani. (v)

VAJENKO
za šiviljo sprejme
Gorjana, Numska 3,
II. veža, I. nadst. (v)

VAJENKO
sprejme šivilja. Stari
trg 25-III. (v)

Polzvedbe

NALIVNO PERO
»Bise«, črne barve,
brez kapice, sem igu-
bi v petek okrog 18.
Najditelj se napreduje,
da za odplač proti na-
gradi v upravi »Slov.«

KANARCEK
je ušel, spodaj rmen,
zgoraj rjavkast. Kdor
bi ga vjel naj se od-
da proti nagradi na
Resljevi c. 15. Istojta
se je zatekla mlada
tigrasta mačka z vol-
nenim penilom. Lastnik
ji dobi pod istim na-
slovom.

Kolesa
2 PLASCA ZA KOLO
in dve zračnici, po-
polnoma izrabljena in
zastarano kupim. Na-
slov v upravi »Slov.«
pod št. 6658. (k)

MOSKO KOLO
dobro ohranjeno —
prodam. Verovsko-
va 22 prtil. desno.

MOSKO KOLO
znatno Presto, do-
bro ohranjeno, pol-
evilemo pregrinjalo
za dva postelji novo,
namjen kovček
velikost 45x30 in na-
kaj olinatih slik —
ugodno naprodam. —
Weber, Predovičeva
ul. 16, prtil. desno.

ZENSKO KOLO
skoraj novo prodam.
Celovška cesta 151.

MOSKO in DAMSKO
kolo, izvrstno ohran-
jeno, ugodno na-
prodaj v trgovini
»Oglede«, Mestni trg
3 (vhod skozi vežo).

DESKO DVOKOLO
za 12-16 letnega de-
čka, ter več koles
za odrasle, sportne
in stranske, prodam.
Hinko Privšek, Kol-
odvorska u. 7, Ljub-
ljana.

ZAMENJAM
moško kolo, štirinasto,
skoraj novo z dinamo
svetilkami, nove gume,
za radioaparát. Razli-
ko doplačam. Naslov v
upravi »Slovence« pod
št. 6698.

BICIKLJE
bicikelj gume ter gu-
me za tričklje kupim.
Merkur, Puharjeva
6. (k)

2 TRICIKLJA
in Topolino zelo ugod-
no naprodam. Šušteršič,
Tyrševa 15. Figovec,
levo dvorišče.

BICIKLJE
razprodaja, dameke in
moške ter otroške. Več
bicikljev brez gum od
2500 lir naprej. — Su-
steršič, Tyrševa 15.
Figovec, levo dvorišče.

MOSKO KOLO
dobro ohranjeno, na-
prodaj. Naslov v upra-
vi »Slovence« pod št.
6733.

DVA TRICIKLJA
eden do 500 kg, eden
do 250 kg, oba moška
in zume prima (široka)
grom. Amrolo, me-
hanik, Tyrševa 71.

Stroj
ZOBOTEHNIČNI
vrtalni stroj, akor-
ni nov, na nožni
pokrm, prodam. —
Hinko Privšek, Kol-
odvorska u. 7, Ljub-
ljana.

PLETILNI STROJ
»Poppe«, prodam. Ogle-
da se v Gospodstvu št. 41.
Vhod skozi vrt.

Prodaj
PROJAM
avileno podlogo, po-
vršnik, sportne bla-
še, stovko. Naslov
v upravi »Slovence«
pod št. 6568. (l)

BRZOPARILNIK
100 l napredaj. Pod-
milšakova 44-1. (l)

CISTO SVILO
enobarvno, prodam. —
Na ogled v trgovini
Makola, Gospodstva
cesta. (l)

PRODAM
alpina viteško po-
steljo, staro ca 300
let. Stalno prasha-
njava vrednost, zato
dobro investiran de-
nar. Izredna prilika
za lastnike graščin.
Naslov v upr. »Slo-
vence« pod št. 6666.

PISALNI STROJ
nemške znamke, za-
jamčeno brezhiben, na-
prodaj. Mahničeva uli-
ca 7 (Kodeljevo). (l)

Prodaj

PRODAM
avileno podlogo, po-
vršnik, sportne bla-
še, stovko. Naslov
v upravi »Slovence«
pod št. 6568. (l)

BRZOPARILNIK
100 l napredaj. Pod-
milšakova 44-1. (l)

CISTO SVILO
enobarvno, prodam. —
Na ogled v trgovini
Makola, Gospodstva
cesta. (l)

PRODAM
alpina viteško po-
steljo, staro ca 300
let. Stalno prasha-
njava vrednost, zato
dobro investiran de-
nar. Izredna prilika
za lastnike graščin.
Naslov v upr. »Slo-
vence« pod št. 6666.

PISALNI STROJ
nemške znamke, za-
jamčeno brezhiben, na-
prodaj. Mahničeva uli-
ca 7 (Kodeljevo). (l)

LEDENI OMARI
na led za gospodinj-
stvo ali buffet pro-
dam. Hinko Priv-
šek, Ljubljana, Ko-
lodvorska 7. (l)

BLAGO
za moško obleko, v
modri in rjavi barvi
ter suknjo, rabljeno
za srednje postavu,
prodam. Rimska cesta
št. 2/III., vrata 20. (l)

PEGE IN LISAJ
vam saneljivo od-
strani »ALBA« kreme
DROGERIJA KANČ,
Zidovska ulica 1. (l)

PRODAM
globok otroški voziček
predvojni ma-
terial, avtomodel. —
Erjavec, Triška c. 38-11.

POZORI!
Prodaj dva štedilnika,
eno peč, en umivalnik
z ogledalom, eno po-
steljo z mrežo, več
parov čevljev in eno
črno suknjo. Grebenec,
Gallusova nabrežje 39.

SIJALNI STROJ
znatno jax v dobrem
stanju, moško kolo
Steyer Waffelnrad, mo-
ško kolo Spera, rabl-
jeno, Hubertus plašč
popolnoma nov za ve-
liko postavu, črn, in
blago za moško črno
suknjo prodam. Kam-
niška 15.

FLANELO
prodam po ugodni
ceni. Naslov v upr.
»Slovence« pod 6651

DAMSKI ANGORA
plašč — popolnoma
nov, bel — prodam.
Hinko Privšek, Kol-
odvorska u. 7, Ljub-
ljana.

PISALNI STROJ
najnovjšega sistema,
izvrstno ohranjen, po-
celi prodam. Oglede
od 18. do 20. ur. Naslov
v upravi »Slovence«
pod št. 6648. (l)

UGODNO PRODAM
umivalno skledo z
vrčem (lep porcel-
lan), pisalno mizo
(zrehov les), nočno
omario. Naslov v
upr. »Slovence« pod
št. 6657.

SPORTNI VOZICEK
ter dva globoka o-
troška prodam. Hinko
Privšek, Ljubljana,
Kolodvorska 7.

DVE MOSKI OBLEKI
rabljene, za srednje
postavbo in otroška ko-
šaro prodam. Zore,
Moste, Marečičeva ul.
3 (dvorišče vrata 3). (l)

MERES IN GOLAZEN
veliko dvodelno o-
maro, mehki les in
omaro komoda s 4
predali, trd les. —
Ogleda se Holzap-
flova 15. (l)

KUPIM
SOBNO IN KUHINJSKO
opremo. Naslov pore
uprava Slovenca 6353.

MODROCE
patentne posteljne
mreže, otomane, mo-
derne kauče in foto-
leudi solidno in po
niski ceni

RUDOLF RADOVAN
tapetnik
LJUBLJANA
Mestni trg št. 18

NAPRODAJ
je rosnar, postelja in
miza, Poljanski
nasip 40-II. (l)

PRODAM
2 postelji, trd les,
2 ženska vložka, vse
dobro ohranjeno, za
800 lir. Istotam zid-
proda mala mizica
in nočna omari. —
Površetova, 33. A.
Priljubje. (l)

FROTIRKE
še nerabljene in v
namiznih prtov da-
mas prodam. Hinko
Privšek, Ljubljana,
Kolodvorska 7. (l)

TESANE TRAME
jelove, doblje v skla-
dišču zadrage »Marade«
v Zivnozdravniški ul.
(za Cankarno). (l)

MOSKO OBLEKO
za srednje postavbo ali
blago za moško oble-
ko kupim za proti-
vrednost. Ponudbe na
upravo »Slov.« pod št.
6715.

Prodaj
PROJAM
avileno podlogo, po-
vršnik, sportne bla-
še, stovko. Naslov
v upravi »Slovence«
pod št. 6568. (l)

BRZOPARILNIK
100 l napredaj. Pod-
milšakova 44-1. (l)

CISTO SVILO
enobarvno, prodam. —
Na ogled v trgovini
Makola, Gospodstva
cesta. (l)

PRODAM
alpina viteško po-
steljo, staro ca 300
let. Stalno prasha-
njava vrednost, zato
dobro investiran de-
nar. Izredna prilika
za lastnike graščin.
Naslov v upr. »Slo-
vence« pod št. 6666.

PISALNI STROJ
nemške znamke, za-
jamčeno brezhiben, na-
prodaj. Mahničeva uli-
ca 7 (Kodeljevo). (l)

Premog

I. POGAČNIK
LJUBLJANA
Bohoričeva ulica št. 4
Telefon št. 20-50

PRODAM
mekanikarsko oble-
ko. Gregoričeva 5,
dvorišče. (l)

BILJRD
avtomatični zelo u-
godno napredaj. Na-
slov v upr. »Sloven-
ce« pod št. 6636. (l)

PREPROGO
bosansko, 3.30x2, pro-
dam resnemu kupcu
za 5000 lir. Naslov v
upr. »Slovence« pod
št. 6635. (l)

Komisijaka trgovina
PRIVŠEK HINKO,
Kolodvorska 7 — na-
spoti mestnega ko-
pališča — prodaj:
športni vozicek, več
damastnih prtov, ja-
dini pribor, bicikle,
zobotehnični vrtalni
stroji, sijalni stroji
in vrtilni vrbodim
(Kettensieh), gugal-
no mrežo, kadilno
garnituro, fotoaparát
9x12, pisalna stroje,
klarinet, krilni rog,
flauto, violino, so-
pran saksofon, gram-
ofon, ženska tor-
bica, irizator nov,
električne rošice, ku-
halnike na dve plo-
šči in likalnike, ko-
zarce za vodo, ple-
ten kovček, damski
angora plašč, kro-
jaške in sijalne stro-
je, otroški voziček,
harmonike, smučar-
ski dres, pernico, ali-
ko Bled, kožuh za
podlogo, posteljo o-
troško in za odrasle
in drugo. (l)

DAMSKO KOLO
novo, predvojni blago
in sijalni stroj prodam.
Ulica sv. Marka 15.

POHISTVO
s trodelno omaro za
eno osebo, lepo kom-
pletno, sivo moško
obleko, moško kolo in
otroški športni voziček
prodaj zaradi od-
povedanja. — Naslov v
upravi »Slov.« pod št.
6690. (p)

ZAPRAVLJIVEC
močan, v dobrem stan-
ju prodam za par
konj ali za enega in
pol, tisoč stare strojne
opake. Dravlje, Kova-
ška 5. (v)

DVA VOZA
teško diro in enega
lažjega v dobrem stan-
ju prodam. Isto tam
napredaj dve nočni
omari. Vidovdanska
cesta 4. (l)

STAVNO PARCELO
ob vodovod in elek-
triki, ter skoraj nov
trickelj, prodam. —
Dravlje, Vodniškova c.
št. 265. (p)

OTROŠKI VOZICEK
globok, dobro ohran-
jen, prodam. Drin-
ovec, Ciril-Metodova c.
37b. (l)

FLANELO
prodaj po ugodni ce-
ni. Naslov v upravi
»Slov.« pod št. 6737. (l)

POHISTVO
veliko dvodelno o-
maro, mehki les in
omaro komoda s 4
predali, trd les. —
Ogleda se Holzap-
flova 15. (l)

KUPIM
SOBNO IN KUHINJSKO
opremo. Naslov pore
uprava Slovenca 6353.

MODROCE
patentne posteljne
mreže, otomane, mo-
derne kauče in foto-
leudi solidno in po
niski ceni

RUDOLF RADOVAN
tapetnik
LJUBLJANA
Mestni trg št. 18

NAPRODAJ
je rosnar, postelja in
miza, Poljanski
nasip 40-II. (l)

PRODAM
2 postelji, trd les,
2 ženska vložka, vse
dobro ohranjeno, za
800 lir. Istotam zid-
proda mala mizica
in nočna omari. —
Površetova, 33. A.
Priljubje. (l)

FROTIRKE
še nerabljene in v
namiznih prtov da-
mas prodam. Hinko
Privšek, Ljubljana,
Kolodvorska 7. (l)

TESANE TRAME
jelove, doblje v skla-
dišču zadrage »Marade«
v Zivnozdravniški ul.
(za Cankarno). (l)

MOSKO OBLEKO
za srednje postavbo ali
blago za moško oble-
ko kupim za proti-
vrednost. Ponudbe na
upravo »Slov.« pod št.
6715.

Prodaj
PROJAM
avileno podlogo, po-
vršnik, sportne bla-
še, stovko. Naslov
v upravi »Slovence«
pod št. 6568. (l)

BRZOPARILNIK
100 l napredaj. Pod-
milšakova 44-1. (l)

CISTO SVILO
enobarvno, prodam. —
Na ogled v trgovini
Makola, Gospodstva
cesta. (l)

PRODAM
alpina viteško po-
steljo, staro ca 300
let. Stalno prasha-
njava vrednost, zato
dobro investiran de-
nar. Izredna prilika
za lastnike graščin.
Naslov v upr. »Slo-
vence« pod št. 6666.

PISALNI STROJ
nemške znamke, za-
jamčeno brezhiben, na-
prodaj. Mahničeva uli-
ca 7 (Kodeljevo). (l)

PRODAM
avileno podlogo, po-
vršnik, sportne bla-
še, stovko. Naslov
v upravi »Slovence«
pod št. 6568. (l)

BRZOPARILNIK
100 l napredaj. Pod-